

Bekpààtibè pátíri ketiri Di mpátíri tɔ tìi náaṇti

Mεketimè mònnì Bekpààtibè pátíri ketiri nè di dérì de kó yepáte yedé do wë ndìmarì máà ndi. Bekpààtibè pátíri ketiri ti náá nSadomøo kó tikpàtì kpéí nké nè betobè bëè ò tñnnení be kpeti, Sadomøo kó tikpàtì kpeti tìi né døke feí nè ò maámè Kuyie ncíëtè nè tekpààticiëtè. O fòmmu kó kumànku, kòò né wëte kéta mubøoféù, nè mufòmmu yéimu miékë, kétúóké benitipòbè kè dëe tonté.

Mεmìme kè Kuyie nyóu kè be kpààtìyuu toté iwuo nyìì do bo kubakù yoú bíékè ì ténke í nyie nké bo mbúó Sadomøo bire, kewaá mbé koo kpàatì. Mεmìme kè dëe døò yekpààtìyo yàte yèdëë, Sudaakòbe kó dikpààtìyuu nè Isidayeeeribe kperì kè yè níi nnaati di mmònnì diterì késïntë.

Dìi pátíri ti náá nhokpààtì dòmmè kéné Kuyie. Wèè kpàatì dé Kuyie nweè õ ntø diheì kè dë naati. Kàa bo yetemè Kuyie nkéfíé yebøkè kè dë touní diheì kó mucaàrimù. Kuyie ndo duønnímu ku pääñáaṇti náamòbè péu kè bë bo ndenni bekpààtibè ku náaṇti, wèè né do døke nfeí mbé miékë weè tu Edii 17-19:21

Di mpátíri náaṇti duó ke dòmmè

1. Dafti kó yewe sonye kó tináaṇti 1:1-2:12
2. Sadomøo kó tikpàtì 2:13-11:43
3. Yekpààtìyo totémè Odoboøammu nè Sodoboøammu bë kó dimònnì 12:1-14:31
4. Sudaakòbe kó dikpààtìyuu nè Isidayeeeribe kperì yé kó tináaṇti kéntø kétuøkenè Akabu kó dimònnì 15:1-16:28

5. Akabu kó tikpàtì 16:29-22:40
 6. Sosafati nè Sodammu nè Asadia 22:41-54

Adonniya dómè kécouté tikpàtì

¹ De mònnì ke ső nhokpààtì Dafiti kóté ke mènke kóté, bá kè bë ò dàtinné tiyààtì ò báá keè kuyìinkù.
² Kòò kó bëtòmbèe ò náké ke dò: Okpààtì yóu kè tí da waá nhosapàà nkòò nda pí mmutòmmú kéntú a pokù kè dí nwë nke dòu kòò nda deì muséé.

³⁻⁴ Memìme kè bëe íté Isidayeeeribé tenkè kemou mièke osapàà nsààwè wammù, képété Sunemmu eitè mièke osapàà, kòò mènke wenni mediè, nkòò yètìrì tu Abisaki, kè bëe ò kòtenní kóò duó nhokpààtì kòò mpí nho tòmmú. Ò me nyí nhò duónè.

⁵⁻⁶ Abusadòmmu do ku kè Adonniyaa Akiti do peíténè wè Dafiti. Kè wèe naá Mpo, kéntú odasáatì, o cice do í ò bønnè tìmatì, kòò mpøtì ò túmè okpààtì kóò dapàà nkénnáá nke tú: Míí yóó naá nhokpààtì. Kòò waá ntënaasàntè nè te dèèbè nè bëhääpòmbè sipísìnùmmù, ⁷ kédakenè Seduya bire Soabu nè ikuó nìùtì Abiataa kè bëe ò tünne. ⁸ Ikuó nìùtì Sadoki nè Yoyada bire Bennaya nè Natäa ti Yiè nKuyie mpääñáañti náañtò nè Simmei kéyíénè Dei nè Dafiti kó bëhääpòmbè bëmbe í nyie nkóò tünne.

Natäa nè Batisebaa bë kòónémè Sadomaa

⁹ Diyiè mari kè Adonniyaa ãnné dibanni diyaàhóútári borè, Æ-Dokèdi bintè také, kékíé ipe nè inààke nè iwüñ iì ã mëkùò, kéyú o tebií nè Sudaa tempë nkó bëkótibè bëe do pí nhokpààtì Dafiti tòmmú. ¹⁰ Ò me nyí nyu ti Yiè nKuyie mpääñáañti

náaàntò Natãã nè Bennaya nè bëhääpòmbè yekõmòbò yèmbè nè o tebite Sadomøo.

11 De mònnì kë Natãã këte kéyà Batisebaa Sadomøo yñ, kóò náké ke dò: A kèè Akiti bire Adonniya dòòrimè ke dò nhò tu okpààtì, bá n yiè nhokpààtì me nyí tì yéà? **12** N yóó da duó nyitié nyi, kàà yie nke i tûnne a deeté amáà nè a koo dapàà nSadomøo. **13** Këte kéyà okpààtì Dafiti kóò náké ke dò: Okpààtì a do n nákemu ke dò n koo dapàà nweè yóó naá nhokpààtì a kó difñnkúò kékari a kpààtìkàrì, dè né yíme kë Adonniya weè naá nhokpààtì?

14 A yó nkpaá koò nàánnè kë n kotoomu m mómmuø nkéyíé kónné a nùù.

15 Mëmìme kë Batisebaa këte okpààtì borè, ò do me nkötémèmu, kënsñ nho bo kudieku kë Abisaki Sunëmmu kou de bo ke pí nho tømmú. **16** Kë Batisebaa nínkú késínnóò okpààtì ììkè, kòò kpààtì ò beke ke dò: A yé mba? **17** Kòò dò: Okpààtì a do bëimmu kéyú ti Yiè nKuyie nyètìri ke dò, n koo dapàà nweè yóó naá nhokpààtì a kó difñnkúò, kékari a kpààtìkàrì. **18** N né bo ke yo kë bë tu Adonniya weè naá nhokpààtì bá a í yé. **19** Ò ãnné dibanni ndi ke kùø inààke péu nè iwñð ìì a mëkùò nnè ipe, ke yu a kó bëdapààmbè bëmou nè ikuó nìutì Abiataa nè bëhääpòmbè kóò kótì Soabu, ò me nyí yu a koo dapàà nSadomøo. **20** Okpààtì, Isidayeeerbë bëmou da këmmúmu a bo bë nákémè wèè yóó sôaté a kpààtì. **21** Kë mëè dëke a bo kú dìì mònnì bë bo ti wénté bëyeibë mí nnè m bire.

22 Kë Batisebaa nkpaá me nnáánnè okpààtì, kë Natãã tuøkoo. **23** Kë bëè náké okpààtì ke dò: Natãã kòtení. Kë Natãã taroo kénínkú késínnóò okpààtì

ìikè, ²⁴ kóò bekε ke dò: Okpààtì, fጀò yጀ nhAdonniyaa naá nhokpààtì kékari a kpààtìkàràà? ²⁵ Ò kòtemu yíe nDokεedi bintε borè, ke ãnné dibanni diεrì, ke kùò inààke péu nè yenaadabε yèè ã mεkùò nnè ipe, ke yu a kó bεdapàmbè bemou nè behãäpòmbè kó bekótìbè nè ikuó niùtì Abiataa. Bemou kè bè wε nke yo nke yጀ mmēnaà nke pጀekù ke tú: Okpààtì Adonniya mbo sጀà! ²⁶ Ò mε nyí yu ikuó niùtì Sadøki nè Yeoyada bire Bennaya, bá a bire Sadomow nè mí m mómmuə. ²⁷ Okpààtì fጀò yie nke tāaté wèè yóó səoté a kpàtì, bá a í ti nàké tínti a kó bεtɔmbàà?

Dafiti tāatémè wèè yóó səoté o kpàtì

²⁸ De mònnì kòò kpààtì Dafiti duó nkè bèè yúní Batisebaa kòò wεtení kécóommow okpààtì ìikè. ²⁹ Kòò kpààtì bέi nke dò: Ti Yiè nKuyie mbomu! M bέimmu ke yu ku yètìrì, kuù do n deeté m bo dìi mònnì mεháárìmè miεke. ³⁰ M bέimmu ke tú n yóó dəòmu yíe n da dəúnnè dìi nùù, ke tú a bire Sadomow bo səoté n kpàtì kékari n kpààtìkàrà.

³¹ Kè Batisebaa nínkóó késínnow okpààtì ìikè kékéi nke dò: Okpààtì, mbo sጀà!

³² De kó difɔnkùò kòò kpààtì Dafitii duó nkè bèè yúní ikuó niùtì Sadøki nè ti Yiè nKuyie mpãänáaṇtì náaṇtò Natāā, nè Yeoyadaa bire Bennaya kè bèè tuəkení. ³³ Kòò bε nàké ke dò: Túóténè nh ãäpòmbè bèè n kpaánè kε dí kəte kεdee m bire Sadomow sãmmarímú kòò kətennè Kiyɔɔ. ³⁴ Kè ikuó niùtì Sadøki nè ti Yiè nKuyie mpãänáaṇtì náaṇtò Natāā, kε bèè ò cóú mmeküò nkóò cãníné, kòò ntú Isidayeereibε kóò kpààtì. Kè bε dèè dí eé ditātεheù kέhūu ke dò: Okpààtì Sadomow mbo sጀà! ³⁵ De kó

difɔ̄nkúò kè di ò tūnné kékonní diheì, kòò kari n kpààtìkàri, weè yóó sɔ̄até n kpàti, n we ntāaté kòò bo mbaké Isidayeëribé bémou nè Sudaa kɔ̄be.

36 Kè Bennaya ténné okpààtì ke dò: Okpààtì, dè wennimu mediè, ti Yiè nKuyie nha tū nkù kuù béri nnè a kó dinùù mieké. **37** Kù do da bonè mèè botí, kù mmé mbonè okpààtì Sadomɔɔ, kédéúkùnné o kpàti kè tìì pëxté fɔ̄ n yiè nDafiti a kpëti.

Bè pñmè Sadomɔɔ tikpàti

(Wénté 1 Bekpààtìbè tɔ̄mmú 29:21-25)

38 Kè ikuó niùtì Sadøki nè ti Yiè nKuyie mpäänáañtì náañtò Natāā nè Yeyoyada bire Bennaya nè Kedetiibé nè Pedesiibé, kè bëe kɔ̄te Sadomɔɔ borè, kóò dèe nhokpààtì kóò sãmmarímú, kóò kɔ̄tenè Kiyɔ̄ñ. **39** Kè ikuó niùtì Sadøkii ta ti Yiè nKuyie ntou kétúóté dinaàyènnì ke di cǖñ mëkùù, ké mè còú nSadomɔɔ yuu ũnkè, kóò cànńné kòò bo ntú okpààtì. Ò dèè mëmìme kè bëe eé ditâtëheù kéhuu ke dò: Okpààtì, Sadomɔɔ móbo sâñ! **40** De kó difɔ̄nkúò kè bëe ò tūnné kè bëe wëtení diheì. Kè benítìbè eu itärí kè diwèì bë bo mediè nkè bë ùú kè ketenkè sànti.

Adonniya yñkemè ò do dó kédøò tì

41 De mònnì ke sñ nhAdonniya nè ò do yu bë kë bë di ke dèè, kékè kutoweku, kè Soabuu banté ditâtëheù dabònnì ke dò: Ba nkó kutoweku dááti diheì?

42 Ò kpaá me nnáá nkè ikuó niùtì Abiataa bire Yonnatāā tùòkení, kè Adonniya dò: A tú onìtì mómmuɔ nwe, tanní! N yému ke dò nha ti tɔ̄ní tináañsààtì nti. **43** Kòò dò: Áà, m pëtìnké dò ke da

náké okpààtì Dafiti täätémè mme Sadomoo kòò bo soaté o kpàtì. ⁴⁴ Ò duó nkè ikuá niùtì Sadoki nè ti Yiè nKuyie mpääñáańtì nääñtò Natäa nè Yeyoyada bire Bennaya nè Kedetiibè nè Pedesiibè nè okpààtì kó tihääpàntì kè bëe dee nSadomoo wenwe okpààtì o kóò sãmmarímú koò cíe Kiyôb binte borè. ⁴⁵ Kiyôb binte borè kè ikuá niùtì Sadoki nè ti Yiè nKuyie mpääñáańtì nääñtò Natäa kè bë ò còú mmekùò nkoo pí ntikpàtì. Ke dëe kè bennitibè bemou ò cíenní nè diwèi, di do yo deè kó kutoweku. ⁴⁶ Kòò tûòkènì, ke dàátì ke kàri dikpààtìkàri. ⁴⁷ Kòò kpààtì tûmbè kòtení ke sãntí okpààtì Dafiti ke tú: Ti Yiè nKuyie nha tû nkùu déúkùnné Sadomoo kpàtì kè tìi pëëté a kpëti do dòmmè, ké ntì cëënnè. Bè yí memmè kòò kpààtì sînnò o dòù ūnkè, ⁴⁸ kékéi nkè dà, ò sãntí o Yiè nKuyie nyIsidayeeeribe tû nkù kùù ò duó nwèè yóó soaté o kpàtì, kòò yà nè o nònfe dè dàòmè.

⁴⁹ Kè Adonniya kòbëe tì këè kë be kòntìi aá, kë bëe cíété bemáà bemáà bá wè o kó kupíkù. ⁵⁰ Kè kufôwaá nhauté Adonniya kòò coké Sadomoo kékòte diwüñtònnì borè, kéncómmú këpí ndi bâkè. ⁵¹ Kè bëe náké Sadomoo ke dà: Adonniya coké fô nwe ke kòte ke cómmú ke pí ndiwüñtònnì kó yebâkè, ke náá nkétú ò í iti kàa í pàrikè ke tú a í yóó ò kùo.

⁵² Kè Sadomoo bë tëñné ke dà: Kòò dòori kë dè wènni m báá ò kâáké, kòò me nyí dòori kë dè sié ò dò nkékúmu.

⁵³ Memmè kë Sadomoo tô nkè bëe yúní Adonniya diwüñtònnì borè, kòò kòtení ke nínkoo okpààtì Sadomoo iikè. Kòò ò náké ke dà: Kò nha cíetè.

Dafiti duómmè o tié nsɔnyi Sadomɔɔ

¹ Dafiti banté dìì mònnì ò duúnnèmè muk్kū nkéduó nyitié nsɔnyi o bire Sadomɔɔ, ² kóò nàké ke dò: N tòónnè m bo túnne mèmmè ti yembè kó kuce. Túóté tikɔnyauti a kòtému. ³ Á ndəɔri ti Yiè nKuyie nha tū nkù dómè, á ntū nku kó kuce, kéntū nku kuá nè ku tannò, kéntū nku béri ntì nè ku kuá ìì wàri Mɔyiisi páte mieke. Mèmèmè a dəɔri dè demou bo nyiémmè. ⁴ Mèmèmè ti Yiè nKuyie mbo dòmè kù do n nàké tì ke dò: Kàa yaàbí dəɔri n dómè ke tū n kó kuce nè timómmɔnti ke n tūnnè be yèmmè memou, a cǐɛtè báá paà okpààtì.

⁵ De kó difɔnkúò a báá yè nYeduya bire Soabu n dòò dè, weè kùo Isidayeereibé kó bəhääpòmbè iwéí yembè bédé, Nee bire Abunee nè Yetee bire Amasa. Bè do kari bàmmùù nwe bá mudoò í bo, kòò bè kùo. De kó medəɔrímè dònnè ò teí meyyí mme n neùtì nè n naàkɔnfè. De kó meyei mbo o yuu ũnkè nké. ⁶ Dəò meciì nha báá ò yóu kòò kóté kékú. ⁷ Á nyé Badiisidaii bí nKadaadi eì kəbe kpéí. N do cokù a kóó kótì Abusadɔmmu kè bëë kətení ké n teennè. Nè de kpéí nhá bë dòò mesàà. ⁸ A múnke báá yè mBensamee botí kou Kedaa bire Simeii kpéí mBaudimmo eì kou. N do cooti dìì mònnì ke kɔri Mañnañaimmu kè weè ní nni mbɔmmù kusñkù ke tú m bo yà! Ke n wëte kénkùntiní kòò kətení Suditëë ké n co. N dë nhò dàúnnè dinùù ti Yiè nKuyie nyììkè ke dò: M báá ò kùo. ⁹ A tú meciì nyiè nwe a bá nhò wùó nhosààwè bá ò me nkòtémmè, a nyé a bo yímè kóò dëite.

*Dafiti kumè kè Sadomɔɔ nsɔkénè o kpàti
(Wénté 1 Bekpààtìbè tɔmmú 29:26-28)*

10 Kè Dafitii kú kè bèe ò kūnné o eì Sedisademmu.
11 Ò do baké Isidayeeeribe ke dò yebie nsipísinàà ndi.
 Ò do bo Ebunoo ke dò yebie nyèyiekè ndi kémbo
 Sedisademmu ke dò yebie nsipísítäati nè yëtäati.
12 Memmè kè Sadomoo sooté o cice Dafiti kó tikpàti,
 kòo kpàtiì deuke mediè.

Sadomoo kùomè Adonniya

13 De mònnì kè Adonniyaa, Dafiti pokù Akiti do
 ò peiténè wèe kòte kékà Batisebaa Sadomoo yë, kòo
 ò beke ke dò: A kòtenní kusààkù nku bakaà? Kòo ò
 tènné ke dò: Eë, **14** kédéè ke dò: M mòke timatì nti ke
 bo da náké. Kòo dò: Béi!

15 Kè Adonniya dò: A yëmu a mómmu, mmü do
 dòmmè kedi tikpàti. Isidayeeeribe bëmou do baà mü
 bo naámmè okpàati. Dè me nyí yie nké mè dòò. Kè n
 tebite Sadomoo weè tì di, ti Yiè nKuyie nkuù me nyë.

16 N dò a n dòò timatì nti, a báá yete! Kè Batisebaa dò:
 Béi! **17** Kè Adonniya dò: N da báámmu, mao okpàati
 Sadomoo kòo n duó nhAbisaki Sunemmu eì kou kè
 m puoke, n yëmmè dò nhò báá wè nda yetenè. **18** Kè
 Batisebaa dò: Dè wenni, m bo kòte kékà okpàati, kòo
 béinnè a kpéí.

19 Memmè kòo kòte kékà Sadomoo ke bo ò béinnè
 Adonniya kpéí. Kòo kpàati Sadomoo íté o kàri ìnkè
 kékéténí o bíékè kéninkú késinnóo kewëte kékari,
 keduó nké bëe dòú ndikpààtikàri terì o bakù yoú,
 kòo yëkari kòò pèénnè, **20** kòò nàké ke dò: N dò ke da
 mao timatì nti sámprorè a báá yete dò! Kòo kpàati ò
 tènné ke dò: N yë mao a dò dè n yí yóó dè nda yetenè.
21 Kòo yë dò: Ti báá duó nhAbisaki Sunemmu kou
 Adonniya kòo puokaà?

22 Kè Sadomøø ò tèñné ke dò: Dè yĩmε kàa tu n duó nhAbisaki Sunemmu kou Adonniya kòo puoke? A pànkε na nyí nh ò duó ntikpàtì, weè mε ntumè Mpo. Duó nkè nh ò duó ntikpàtì wenwe nè o kòbe nè ikuó niùti Abiataa nè behãapòmbè kóo kótì Soabu.

23 Kè Sadomøø parikè nè ti Yiè nKuyie nyètìrì ke dò: Adonniya mε ndàatì ke beke tì, kè n yí ò kùo ti Yiè nKuyie nni mpoté! **24** Nè ti Yiè nKuyie nkùù n kànné n cice Dafiti kó dikpààtìkàrì, ke fúi n kpàtì, ke bérí nkè yí: Tikpàtì bo mbo n cîëtè sâà. M pàrikèmu nè ku yètìrì ke tú Adonniya bo kú yíe, **25** kétô nYeoyada birε Bennaya kòo ò kùo. Memmε Adonniya kumè.

Sadomøø bëtimè Abiataa Sedisademu

26 Kòo kpàatì Sadomøø náké ikuó niùti Abiataa ke dò: Íté die nkékò nhAnatati q cie. A dò nkékuømu. M mε nyí dó ke da kuø ke yé fôò do tøumè ti Yiè nKuyie ntaummè tøu n cice Dafiti kó dimònnì, kè di wënné ke ta meháárìmè mieke.

27 Memmε Sadomøø ò bëtimè bá ò tèñke í ntú ikuó niùti. De mònnì kè dèè døò ti Yiè nKuyie ndo náké tì Sidoo èì ke dò tì yóó tuøkení Edii cîëtè.

Sadomøø kùømè Soabu

28 Kè Soabuu keè tì tùøkení Adonniya nè Abiataa kécoké kéta ti Yiè nKuyie ntaummè tou kénçómmú képí ndiwüøtønnì bákè. Soabu do kómmúmu Adonniya nè dimònnì, ò mε ndo í kómmú Abusadømmu. **29** Kè bëe náké okpàatì Sadomøø ke dò: Soabu coké ke kòte ti Yiè nKuyie ntaummè tou ke còmmú képí ndiwüøtønnì bákè. Kè Sadomøø tñ nYeoyada birε Bennaya ke dò: Kòte kóo kùo.

30 Kè Bennaya kòte kénáké Soabu ke dò: Okpààti tu a yènní dènde, kòo yete ke dò: N yí yetì! N dó kékú die nde.

Kè Bennaya wëte kénáké okpààti Soabu nàké tì. **31** Kòo kpààti dò: Dè wènni, kuø we dèborè kéndònñè ò béri ntì, kóò kùnné. Kòò kùø bëè nitisààbè báá ti bonté kukúsïnkù, mí nnè n cice cïëtè. **32** Nee birè Abunee Isidayeeeribè ããpòmbè kóò kótì nè Amasa Sudaa ããpòmbè kóò kótì. Bè do tú benitisààbè mbe koò pëëté, kòò bë kùø disòrì bá n cice í yé. De kó meyei mbo do o yuu ũnkè. **33** Bèe ò bonté kusïnkù wenwe nè o cïëtè këboo sââ. Kè ti Yiè nKuyie nkó mesàà nní mbonè Dafiti nè o yaàbío ìì yó nsoké o kpàtì sââ.

34 Mèmìme kè Yeoyada birè Bennaya kòte kóò kùø kë bëe o kùnné o cïëtè. O cïëtè do bo dikpáà ndi. **35** De mònnì kòo kpààtì túóté Bennaya kécónné Soabu fàtìrì kòò mbaké bëhâãpòmbè, kétúóté Sadjki kécónné Abiataa fàtìrì kòò ntú ikuó nìùtì.

Sadomoo kùømè Simeii

36 Kè Sadomoo duó nkè bëe yúní Simeii, kòò ò nàké ke dò: Maá a cïëtè Sedisadëmmu kémbo, a báá yè kéntú a bo kòte dèmarè. **37** Kàa yè diyiè marì ke sènté kukó nSetinoo a nyé ke dò nha kumu, dè më mbá ntú n kpèti, nè a yuu ndi. **38** Kè Simeii dò: Dè wènni okpààti, n yóó døòmu a béri ntì. Mèmìme kë Simeii mbo Sedisadëmmu kémontè. **39** Yebie nyètâati kó difõnkúò kòo kó tidaatì matì tidéti coké, kékòte Maaka birè Akiisi Kati kóo kpààtì borè. Kè bëe náké Simeii ke dò: A daatì bo Kati nwe. **40** Kòo deke o sàmmarímú kékòte Kati, kécouté o daatì Akiisi borè, kewëte kékònné Sedisadëmmu. **41** Kè bëe náké

okpààtì Sadomøo ke dò: Simeii kòte Kati ke wète ke kò nSedisadëmmu. ⁴² Kòo duó nkè bëe ò yùní kòo ò náké ke dò: N sòò duó nkàa parikè ti Yiè nKuyie nyìlkè ke dò: A í yètì dihéì, kè n da náké ke dò: Kàa yè bá ke kòte kupíkù makù, a kumu. Kàa dò: Eë, a kèemu. ⁴³ Dè yíme kàa né í píi nha dòúnnè dìi nùù ti Yiè nKuyie? Dè dòmme kàa yete n sòò da náké dìi nùù? ⁴⁴ Kòo yíé kénáké Simeii ke dò: A mómmuø nha yëmu, a yëmmè da náámmu mëyei nha dòò mè n cice Dafiti, mëè do a yuu ñinkè, ⁴⁵ ti Yiè nKuyie mme nyó nni ndørimu mësàà nkè Dafiti kpàtì nfííkú sâà.

⁴⁶ Memmè okpààtì duómmè kè Yeoyada bire Bennaya denne Simeii kóò kùo.

Dë mònnì kè Sadomøo kpàtì né dòke fííkú.

3

Sadomøo puokemè Esibiti kóo kpààtì kóo sapàà

¹ Kòo kpààtì Sadomøo puoke Esibiti kóo kpààtì kóo sapàà, nnè okpààtì kè bëe mòote metaummè, kè Sadomøo konnènní o pokù Dafiti èì Sedisadëmmu, kémbaranè ò bo maámmè o kó tekpààticfètè nè ti Yiè nKuyie nkpete, këmaánè kuduotí këfité Sedisadëmmu.

² Dë kó dimònnì bë do feu iwüñ ti Yiè nKuyie nyetärè ñinkè nkè yetòrè borè. Ke yë bë mu ndo í maámè tecfètè ti Yiè nKuyie nkpete. ³ Kè Sadomøo ndó ti Yiè nKuyie nkéntü nho cice Dafiti do náké tì, ke né nkpaá feu iwüñ ti Yiè nKuyie nyetärè ñinkè kó yetòrè ke tuònnè tihúúntì.

Sadomøo mòomè ti Yiè nKuyie mmeçii (Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 1:2-13)

⁴ Diyiè marì kòo kpààtì Sadomwà kóte Kabawà ke bo fié iwùñ ti Yiè nKuyie. Diwùñtònnì didierì do ke mbo kòo fié iwùñ ti Yiè nKuyie ntékəupíítè (1000) kétuə nde ìnkè. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie nköténí Kabawà Sadomwà borè keyènkè. Kóò béinnè tidəuñtì mieke ke dò: M mowá a dò dè kè n dè nda pā.

⁶ Kè Sadomwà dò: N Yiè nKuyie, a dòòmu a kóo tɔñtì n cice Dafiti mesàà nkè yé ò do tūmmè a kó kuce nè timómmənti, ke dəori dèè wənni kòo borime síé. Kàa ò dòò mesàà nkè duá nkòò bí kó dèmarè kàri yíe nho kpààtikàri ìnkè. ⁷ Ti Yiè nKuyie nfɔñ n dòò okpààtì kè ñ sɔwté n cice Dafiti kpàtì. M me nkpaá tú odapàà nwe, n yí yé m bo niitè mèè botí benítibè. ⁸ Nte mí nkè dò nkéniitè a nìtibè a tāaté bè kè bè sū, ke í dò nkékaa nkédee. ⁹ N Yiè nKuyie duá mí nha kóo tɔñtì mèciì kè n na keniitè a nìtibè, kéna kembawàtì mèyei nnè mesàà, kè dè í dò mmemmmè we mbo na keniitè a nìtibè, kunitisukù kuu.

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie mpénsìrì Sadomwà kù mowá tì, ¹¹ kóò nàké ke dò: A í me mməmè a fòmmu bo mɔntemè, a me nyí mowá tikpàtì yoo a dootitəbè bo kúmè, ke m mowá mèciì, ke bo na kembekùnè n nìtibè, ¹² n yóó da duómmu a m mowá dè, mèyèmmè nè mèciì nhòmowù mu nyí dè mòòtè, òmowù me nyí kpaá ke bo dè mòòtè. ¹³ M bo da pānè a í m mowá dè, n yóó da duómmu tikpàtì mediè nkàa yètìrì ncéé, képēëté bækpààtibè bémowu. ¹⁴ Kàa tū n kó kuce ke dəori n kuá nè n tannò dè yèmmè, a cice Dafiti do dòmmè, m bo duá nkàa fòmmuu okè.

¹⁵ Kè Sadomwà entení kénsñ nti Yiè nKuyie nhò béinnè tidəuñtì nti. Kòò konní Sedisadəmmu, kékəte ti Yiè nKuyie ntaummè təu borè, kéfíé iwùñ

Kuyie nkétuɔ nké kù fié mɛtaummɛ kpeyi, keyú o tūmbè kéké bë ãnné dibanni.

Sadomɔɔ bekémè meciì nkó tibeéntì

16 Diyiè marì kéké bë døuti døutiné benitidaabèè kótení okpààtì Sadomɔɔ borè. **17** Kòo ketiwè dò: Okpààtì n da báámmu kéké n dò kéké nánké tì. Mí nné onitipòkù yie ntù bo tecfètè tidé, kéké m peité m bire. **18** Kéké dò mòke yewe yètääti kòo peité o kpere. Ti me mbo tecfètè tidé ndi, otøù mòù í dò bo. **19** Keyènkéké mònnì kòò duó ke yáké o bire kéké dò ku. **20** Kòò ité kéké n kpaá duó, kòò tuóté m bire ke dòú nho kó didóù ke tuóténí o kpere dò ku kéké dò m borè. **21** Kéké nh èntení dikũnweéní kéké bo yáké m bire, kéké sô ndè ku. Kéké dò wenke kéké n dò wèníté mesàà nkéké sô n kpere dòke.

22 Kòo nitipòkù tòù dò: Ò soúmmu mî kpere fòù, o kpere dëe ku.

Kéké tòù dò: Bítì! N kpere dëe fòù, a kpere dëe ku. Kéké bë ñneì okpààtì Sadomɔɔ iiké. **23** De mònnì kòo kpààtì Sadomɔɔ dò: Yie nhɔɔ mè nyimè: Mî kpere fòù káká kpere dëe ku. Kòo tòù dò: Mî kpere fòù, káká kpere dëe ku. Ti yóó yàmu. **24** Túóténí disiè! Kéké bë dì tuóténí. **25** Kòo dò: Yaténè dëbire dëe fòù! Kédouó nwe nnitipòkù diyari otøù diterì.

26 Kéké mesémmè pî ndëbire dëe fòù de yô kòò dò: Okpààtì n da báámmu! Báá kuonè dëbire, duónnè we de kéké dëe nfòù. Kòo nitipòkù tòù yie tú: Yaténè de kéké tí paà tidé.

27 De mònnì kòo kpààtì dò: Báá kuonè dëbire, duónnè de onitipòkù ketiwè de yô we ntù.

28 Kè Isidayeeribè bémou keè Sadomao beké mèè botí de kó tibeéntì, kóò depè, kébanté ti Yiè nKuyie nkuù ò duómmè mèciù nkòò beké de kó tibeéntì.

4

Bèè tu bekótíbè Sadomao kpàti mièke

1 Kòò kpààtì Sadomao mbaké Isidayeeribè bémou. **2** Nte bèè do ni o kpàti mièke be yètè: Sadøki bire Asadia, weè do tú ikuó niùtì. **3** Kè Sisaa bí Ediodefu nè Aiya, kè bè ntú bëpátíwãàbè. Kè Aidudi bire Yoyafati ntú dikpààtìtõnnì. **4** Kè Yeyoyada bire Bennaya mbaké behããpàmbè. Sadøki nè Abiataa kè bè ntú ikuó niùbè. **5** Kè Natãã bire Asadia mbaké kùmàndáàbè. Kè Natãã bire terè Sabudi ntú ikuó niùtì, okpààtì népo, wèè ò duò nyitié. **6** Kè Aisaa mbaké okpààtì cïëtè mièke. Kè Abuda bire Adonnidammu baké muheikèntõmmú.

7 Sadomao do mèke kùmàndáàbè tepíítè nè bëdébè ndi o kpààtìyuu mièke, kè bëè nte bè bo nduòmmè tidiitì okpààtì nè o cïëtè temou, bá wèè kùmàndáà kòò níí nte otànkù òmáà dibenni mièke ò bo nduòmmè okpààtì nè o cïëtè kòbe tidiitì. **8** Nte de kóo kùmàndáàbè yètè: Uuri bire deè do te Efadaimmu tempè nyetärè ïnkè. **9** Kè Dekeri bire nte Makaa tempè nè Sadibimmu kòku nè Bëti-Semesi kòku nè Edonni Bëti-Ananni kòku. **10** Kè Eseti bire nte Adibøti Sokoo tempè nné Efèe kó këtenkè këmou. **11** Kè Abinnadabu bire nte Doo tempè nyetärè kòku, këpuoke Sadomao bire Tafati. **12** Kè Aidudi bire Baana nte Tanaki èì nè Mekidoo kpéri nè Bëti-Seanni kó kutempè nkumou kùù tòkénè Saditanni Sisedeedi bakù cãñku kétuokènè Abëdi-Mëodaa nè

Yokindeammu. ¹³ Kè Kebee bire nte Damoti eì dìi bo Kadaadi tempè nnè Yaii Manansee bire kó sihekésí, kè weè nte Adikəbu Basãä tempè, nde kó kutempè ndo məke yehékè sipísikuò ndi kè iduotí yé fité kè yecákè kpetí ke páké nè disowwùò kó imátideí. ¹⁴ Kè Ido bire Ainnadabu nte Maannaimmu tempè. ¹⁵ Kè Ayimasi nte Nefutadii tempè. Ò múnke do po Sadomwá kóo sapàà nwe, kòo yètìrì tu Basimati. ¹⁶ Kè Usaii bire Baana nte Asee tempè nnè Beadoti eì. ¹⁷ Kè Paduyaa Yosafati bire nte Isakaa tempè. ¹⁸ Kè Edaa bire Simeii nte Bensamee tempè. ¹⁹ Kè Uudi bire Kebee nte Kadaadi tempè nnè Amoriihé kpààtì Sionni eì nè Basãä kòbe kpààtì Òku kperi. Kè kùmàndáà diewè mbo òmáà wèè baké de kó yehékè tẹpíítè nè yèdéé.

²⁰ Sudaa kòbe nè Isidayeebibé bè do sū ke dònnè dàmèèri nùù kó mubirímú mmu ke məke ke yo nké yō nkè dè bè naati.

5

¹ Sadomwá weè do baké kukó ndiekù Efadati kó yekpààtiyo yemou kénto kétuokéne Fidisitèébe tenkè Esibiti kó kutempè mmànku. Kè de kó yekpààtiyo yemouu ò bòúté, ké nhò yieti dàmpóò.

² Kè bè ndò nké nhò duò mbá dìi yiè muyuo mmùù nàa nké í yòkè mesàà ncídóòbè sikòupíswei (9000), mùù yòkè mesàà ncídóòbè tekòupííítè nè sikòupísini (18000), ³ yenaadakè bè soó nyè ke yè duò ntidisààtì tẹpíítè, cénkoo kpeye sipísídé, ipe tekòùtè (100). Bè í kàannè iwùò teì, siweí iwaurì nè iperí nè sikoó bè soó nsì ke sì duò ntidisààtì.

⁴ Sadomwá weè do baké diyiè yiènì kè, kubakù cànku bíékè kó kutempè nkumou kétúóté Tifisaa

kétuokènè Kasaa, kè de kó bækpaatibè bëmouu ò bòúté. Mudoò í mbo be cuokè wenwe nè yehékè yèè ò tòkénè, kè bè mbo kè dè bè naati. ⁵ Sadomoo kpàtì bie mmieke Sudaa kòbe nè Isidayeereibe kè bè mbo bá bè í yíækù be tenkè kemou mieke. Bá wè kòo fiiku o tie mbè tu dè fínyí nè fikière.

⁶ Sadomoo do mòke siséñ nè si dèèbè tekòupíítè nè sikòupísídé ndi (12000) nè yetuo siséñ sikòupísìnàà bo na ke ta yè (4000).

⁷ Kùmàndáàbè bè tãäté bè kè bè bo nhò duò ntidiitì bá wè otànkù òmáà òmáà dibenni mieke, kè bè ndake ké ntì nhò duò mbá dèmarè í nhò dónnì, wenwe nè o népobè, ⁸ ké nhò touní siséñ kó tidiitì nè timúti o séñ kpéí nnè inààkè iì dùò, kè bè ndè touní bá wè o kó mëffìè nnè dè dò nkémämàmè.

Ti Yiè nKuyie ndo duómmè Sadomoo meciì

⁹ Ti Yiè nKuyie ndo duó nSadomoo mèè yèmmè nè meciì nde do í sénní, kòo nyé kè dè sù kë dònñè dàmèèrì kó mubirímú. ¹⁰ Sadomoo ciì ndo pëëtému diyiè yìènì këè bíékè kòbe kó meciì nyembè nè Esibiti kòbe bëmou kõme. ¹¹ Ò do pënkùmu benítibè bëmou meciì, nkémpënkùnè Etãã mómmu ñhEdaasi èì kou, kémpënkù meciì mMaođii kó ibí, Emaa nè Kadikòodi nè Dadidaa. Nè de kpéí nkòo yètìrii feité yehékè yemou mieke yèè bè fité. ¹² Kòo ãnné yekotinà sikòupísítäati (3000) iyie tekòupíítè nè inùmmù (1005). ¹³ Kòo náké detie nkpéí, kétuóté detie ndierè Dimaa kpere, kétaunnè tifapèùtì tìù yìè imarí ìnkè, kénáké tiwanwantì itààkè inàà kpëti kpéí nè sinoo nè debambaannè nè siyíí. ¹⁴ Kè benítibè nyiitiní ibotí imou mieke ke kòrìní ke bo keè meciì nkó tináañti Sadomoo nàá ntì. Kè bækpaatibè bëmou

keè o kpéí kéntüñnní bенитìbè kè bè kòrìní ke yo o náañti.

*Sadomøo báátímè ti Yiè nKuyie ncíetè marimù
(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 2:2-15)*

¹⁵ Idammu Tiiri koo kpààtì do õ ndápúnèmu Dafiti. Ò këè diì mònnì bè pírmè Sadomøo tikpàtì kòo bo saoté o cice Dafiti kpàtì kédéite benítìbè kétô nkè bè bo ò dòu nSadomøo. ¹⁶ Kè Sadomøo múnkees tõ nkè bè bo ò náké ke dò:

¹⁷ A yému ke dò n cice Dafiti do í na nè o dootitabè kémáá ti Yiè nKuyie ncíetè. Kè kù me nduá nkòò bè na. ¹⁸ Di mmònnì ti Yiè nKuyie mme nni nhòmpùmmu, dèmarè ténké í n kóónnè. ¹⁹ N yèmmè dò ndi mmònnì m maámu ti Yiè nKuyie ntecíetè bè yó nkù bàá ntèè miéké kéndònnè kù do ti nákémè n cice Dafiti ke dò: A bire dèè bo saoté a kpàtì deè yó m maá tecíetè. ²⁰ N da báámmu duó nkàa kó bëtõmbè n kõõ Dimaa tãri kó dëtekperè. N yóó duónkomu n kó bëtõmbè kè bëe teènnè a kòbe, kàa yí n yetí idè a tõmbè, m bë yietí. A yému ke dò mbèmabè í bo n cië bëè nò mmutekõõ ke dònne a kòbe Sidonniibè.

²¹ Kè Idamuu keè de kó tináañti kè dèe o nariké, kòo sânte ti Yiè nKuyie nke dò: Ti Yiè nKuyie nyètìri ndeu kunku kùù duó nDafiti debire dèè ciì, kè dè baké kubotí kudiékù Isidayeeríbe. ²² De kó difõnkúò kétô nkè bëe náké Sadomøo ke dò: Okpààtì tu ò këèmu a yé mmù, ke tú ò bo da pâ dëtekperè nè bë tu dè sétìri a dò dè mmamè. ²³ O tõmbè yóó dè cüñkomu ditãri Dimaa kékötènè dàmèèrì, ké dè boú kétanné dàmèèrì, kè dèe tuóke a dò dè kë bëe dè cüñ kàa dè tûóté. Ò dó tiì yeti tú: A bo nhò duòmmè tidiitì kòo piúnè o cíetè.

24 Mεmme kè Idammuu duó nSadomωo dεtekperè nè bè tu dè sìpérésì, ò dó dè mmàmè. **25** Kè Sadomωo mε nní nhò duò ntidiiti bá dìi benni tónni sikɔupísikuà (6000), dεtie mbè tu dè odifiè dε kó mεkɔsààmè dítìrìbè sikɔupísini (8000). Sadomωo do dε nhò duò mbá dìi benni.

26 Kè ti Yiè nKuyie nduó nSadomωo mεciù nkéndonnè kù do tì nhò nákémè. Kè bè nnaati wenwe nè Idammu kédəònè betəbè metaummè.

*Sadomωo do pñiné bèè nìtìbè muheikèntɔmmú
(Wénté 2 Bekpààtìbè tɔmmú 1:18. 2:1, 16-17)*

27 Kè Sadomωo pñnné Isidayeeribε sikɔupípísitāti (30000) muheikèntɔmmú, **28** kε mbè duònko ditāri Dimaa bá wèè tānkù benítibè tekɔupípíítè (10000). Bá dìi tñnnì kè dì ní dò otānkù òmáà ditāri Dimaa, bèdēbè tecíëtè. Adonidammu weè do bè baké bè pí ndè muheikèntɔmmú. **29** Bèè te mutɔù kè bembe mbo sikɔupípísìyiekè (70000). Bèè pùò nyetárè ditāri ìnkè kè bembe mbo sikɔupípísini (80000). **30** Kε né mbúútí bè do tāäté bè, kè bè mpokoo bèè baké betɔmbè, bembe do bo sikɔupípísitāti nè sikɔusitāti ndi (3300). **31** Kòo kpààtii duó nkè bè ndeì yetásààyè yèè kpeñni kè yè ncáá nke dεu, bè bo pñüténè yè ti Yiè nKuyie ncíëtè. **32** Mεmme Sadomωo kó betɔmbè nè Idammu kòbe nè Bibudo εì kòbe, bèè yè yetárè tɔmmú, kè bè ndəɔri yetárè nè ideí ke dè tñnni ti Yiè nKuyie ncíëtè marimù kpéí.

6

*Sadomωo maámè ti Yiè nKuyie ncíëtè
(Wénté 2 Bekpààtìbè tɔmmú 3:1-14)*

1 Okpààtì Sadomω do yóó keté ti Yiè nKuyie ncíetè mumarimù, kè dè mòkε yebie nsikousìnàà nè sipísini ndi nè bè yémè Esibiti o kpàtì benni naannì, otankù odérì bè do tú wè Sifi*.

2 Sadomω do maá ti Yiè nKuyie ntèè cíetè okùmè do bo métirì sipísítäati ndi, mepékùmè métirì tẹpíítè, mécómmè métirì tẹpíítè nè mènùmmù. **3** Kòo maá kukpánkpánkù bè ñɔ ta kù ke né tuokε kudieku diékù, Kuyie ncíetè kóku. Kè dè kó kukpánkpánkù okùmè mbo métirì tẹpíítè, kudieku okùmè bíékè métirì mènùmmù, kudieku pékùmè bíékè, métirì mènùmmù. **4** Kòo keú sibòo kéänné simátidì, **5** kémaá ditou marí kékpeénnè kudieku diékù nè dè fūɔ kóku ké kù múnne mètäati. **6** Kè kudieku dè fūɔ kóku mmakε mepékùmè métirì mèdémè nè dikéè, kè dè cuokε kóku mòkε métirì mètäati nè dikéè, kutäáñkù métirì mètäati nè dikéè. Kè yé ti Yiè nKuyie ncíetè kó imarí cíe ndo í mamè imou de fūɔ nè dè ũnkè. Femarifε mafε do í mānnè fetefè mécéé nnè dè kpéí mbè kpeé nkùù dieku ku kó tipimpintí í nkáá nKuyie ncíetè kó imarí. **7** Bè do dòò yetárè páíí nwe, kédeè ke né na kékétè mumarimù, bè maá dìi mònnì dihenkèrì yoo tètùütè kó kunampoo í mbo, yoo timáti kó kutñnenkù tekù makù. **8** Ditou dìi kpeké dífūɔ kó kudieku kó dibòrì do bo Kuyie ncíetè bakù cànku nku. Kè yedetisákè bo ku miékε yéè dékùnè kudéríkù, kε pëeté ke tòòke kutäáñkù. **9** Bè maá dìi mònnì kédeè, kè Sadomω tè múnne nè

---

* **6:1** Sifi: Bè do kaà mmèè botí bétààbè nè ti kaàmmè yíe ndè í wé, bε kóo tåñkù sifi berinè tínti kó bétààbè onaanwè nè onummuwè dε cuokε nke (dinótôòrì nè tipòòdùtì dε cuokε).

dëtekperè kó imundéí nè dë kó tidabëetì. **10** Bè do maá dìù tou kékpeénnè ti Yiè nKuyie ncîëtè ké dì mùmmu késôò ntidieti, bá kùù dieku kë ku cómmè mbo métìrì mèdémè nè dikéè, kë bëe tì mùnné nè dëtekperè kó imundéí, kétaunnè ti Yié nKuyie ncîëtè.

11 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Sadomôo ke dò: **12** A mè nni mmaámè tecîëtè, kâa tû n kuó ke døori n da nàké tì ke dake ke yíé n tannò yemou, m bo da døò n do nàké tì a cice Dafiti a kpéí. **13** M bo mbo n këbë Isidayëeribë cuokè, m báá bë yóu.

Bè sàrimè ti Yiè nKuyie ncîëtè te mieke

14 Sadomôo maá dìù mònnì ti Yiè nKuyie ncîëtè këdeeè, **15** kéconné dëtekperè kó tidabëetì kë deè ntú kumarí, de mieke ketenkè kétuøkenè timùmmuntì, këdeeè kénéé ndëtekperè bë tu dë sìpérésì de kó tidabëetì ketenkè, **16** kédínné dëtekperè kó tidabëetì de mieke kó kufââ nkè ku okùmè mbo métìrì têpíítè kë bëe kù dàri tidaabëetì de fûj nè de ïnkè. De kó kufââ nku bë do túmè ikuó nentì dieku. **17** Bè do toté kutempìeti këdeeè, kë kùù dieku nkpaá ku okùmè do bo métìrì sìpísidé ndi. **18** Kè bëe kù dàri tidabëetì, këkerí tifentì ti ïnkè, kë tì ndònnè yeyaa nnè ye pôó, tì do dàri kufââ nkumou ndi bá kumarí í nfeí. **19** Kè bëe dòò kétünte kufââ nké kù wèñkùnné kétanné ti Yiè nKuyie ntaummè tòu. **20-21** De kó kufââ mpëkùmè do bo métìrì têpíítè nte, meokùmè meè máâ, mecómmè meè máâ, kë bëe kù dàri mesôo nsààmè, kédòò diwûñtònnì nè dëtekperè kó ideí, kë dì dàri mesôo nsààmè, kédòò isoowëí ke núnné ikuó nentì dieku kó dibòri. **22** Memìme bë do dàrimè ti

Yiè nKuyie ncîëtè temou mesoo, temou páí páí nè diwûñtònnì dìi bo kufâá mbòrì.

²³ De kó difõnkúò kécíéké odifíè, dikpáà kou kó ideí sitenkaanì, kè sì ndò mbeïnkèmbàràbè, kè si okùmè mbo métirì mènùmmù. ²⁴ Kè teketitè fiëti okùmè mbo bá kù métirì mèdémè nè dikéè, kè ì wënné ì mbo métirì mènùmmù. ²⁵ Kè tetetè kó ifiëti okùmè múnke mmé mmà, meokùmè mèmâà mepêkùmè mèmâà. ²⁶ Sidé kè si okùmè mma ke bo métirì mènùmmù. ²⁷ Kòò sì tanné kufâá nkécónné de cuokè kè tiè nkó kufieti nkáá nkummarí, kè tetetè kóku nkáá nkutekù kè ì kàtení ke màá de cuokè ²⁸ kòò sì dàri mesoo.

²⁹ Ti Yiè nKuyie ncîëtè kó tidieti tidé miëke, kédòò tifèntì kè de kó tifèntì ndònnè tipuonti nè mutepóó mmùù tìte. ³⁰ Kòò dari mesoo nfecàràfè ti Yiè nKuyie ncîëtè dieti tidé, kuketikù nè kufâá.

³¹ Kè bëe dòò dicàù dìi kpetírí mèdémè ke bo kpetínné ti Yiè nKuyie ntaummè tòu bo kùù dieku, ké dì dòònnè detie mbè tu dè odifíè dikpáà kou kó tidabëetì, kédòò tidabëetì tìi pññne dicàù kè tì pñkùmè mmànnè bë bo yarímè kudieku kó kumarí mènùmmù diyarì dìmáà kó mëcëë. ³² Kè bëe cíéké tifèntì yecàkè yèdé kó tidabëetì ïnkè, kè ti ndònnè bëïnkèmbàràbè nè tipuonti nè mutepóó mmùù tìte, këdeeè kòò dè dàri mesoo. ³³ Ke múnke dari kudieku kó dicàù nè iì dëí máà. Kè di kó tidabëetì tìi dì pññne, kè tinti kó mepêkùmè mmànnè bë bo yarímè kudieku kó kumarí mènàà diyarì dìmáà kó mëcëë. ³⁴ Kè de kó yecàkè ntú ideí bë tu ì sìpérésì i kó tidabëetì, kè bëe yë dòò kè yë ntau nyèdëè yèdëè bá kùù pikù, ké yë pññné yecäubé kè yë nyè fiinko. ³⁵ Kè bëe cíéké de kó yecàkè ïnkè tifèntì kè tì ndònnè

bεñkèmbàrìbè nè tipuonti nè mutepóó mmùù tìte.
Kòò dè dàri mesoo.

³⁶ De kó difñnkúò kemaá kuduotí kfíi nKuyie ncíëtè, ké kù maánè yetáati dieyè, kè yè ndóké inaú itáati ke sáké sáké yetábè ñnkè, kfíeé kéconné dëtekperè kó tidabestì ye ñnkè.

³⁷ Sadomoo kpàti benni dinaannì mieke do nké, otankù bè tu wè Sifi† o mieke, bè püütémè ti Yiè nKuyie ncíëtè. ³⁸ O kpàti benni tepíítè nè dìmáà mieke, de kó dibenni otankù oniínwè bè tu wè Buudi, ké tè dèè temou páíi ti Yiè nKuyie ndo bè náké ke dò tè ndòmmè.

Bè do tè maá ke dò yebie nyéyiekè ndi.

7

Sadomoo maámè okpààtì cíëtè

¹ Ké Sadomoo maá tekpààtìcíëtè, ké ntè maà ke dò yebie ntepíítè nè yetáati ke né na ké tè dèè temou páíi, ²⁻³ kemaá kudieku kè ku okùmè mbo métìrì sipísìnùmmù, mepékùmè métìrì sipísìdé nè mènùmmù, mécómmè métìrì tepíítè nè mènùmmù. Ò do còóné Dimaa kó dëtekperè kó yesãñkè nyé ké yè dóó nyinaú ìnàà, kápánné de kó yesãñkè ñnkè dëtekperè kó imundéi sipísìnàà nè ìnùmmù, bá kùù cuó tepíítè nè ìnùmmù. Iì do pínnè timùmmùntì. Dëè do te kè bëe kù yu ke dò: Dimaa túukù. ⁴ Ké sibòò mbo tipítì timou icuó itáati itáati ke wetí sitobè. ⁵ Dë

† **6:37** Sifi: Wenté 6:1 nè tì wèñkùnné defùò dë kóo tankù kpéí.

6:38 +Buudi: Bè do kaà mmèè botí bë kó betààbè nè ti kaàmmè dë í wë, bë kóo tankù Buudi beriné ti kó betààbè opíínwè nè tepíítè nè oketiwiwè de cuokè nké (tipeëntì nè diyoséè de cuokè).

kó sibòò kó tidabeesì tìù yè píñinè kè ti okùmè mma tipítì tidé, kè tì tõnké bá dìi càù kè dì wetí diterì yéédéè yéédéè kuce mètäatti.

6 De kó difõnkúò kécónné kudieku tekù yesãñkè kémunne, kè ku okùmè mbo métìrì sipísìdé nè mènùmmù, mepékùmè métìrì tepíítè nè mènùmmù, kòo keuté dibòri dierì kéanné kuhànhànkù ké kù còúténè yesãñkè.

7 Kòo ãnné dikpààtikàrì kó kudieku ò yó nkari dè ke bekù, kécónné Dimaa kó dëtekperè kó tidabeesì kédínné kumarí, kékété ketenkè kétuokènè timùmmuntì.

8 Sadomwo o mómmwo nhò yó nhã tèè cíëtè tente do cãá ntémáà borè nde, tè do í wénné kubeéndieku. Sì nè do maá kéndòmmu sidé.

Dë kó difõnkúò kòo maá o pokù Esibiti kóo kpààtì kóo sapàà nho kpëte kè tè mme ndò.

9 De kó sicéí simou bë sì maánè yetásààyè nyé yedieyè, bë ciéké yè, ke yè kèké ke ènné ye píñitì tidé. Kè bëe ye mpüüténè, ke ye ndeènè, ké ye mmaánè kuduotí kùù fité tecíëtè. **10** Dipüü mómmónni dii, bë do di püüténè yetásààyè nyé yedieyè, yëè okùmè bo métìrì mènàà yoo mènùmmù. **11** Kè bëe deè késòò nyetásààyè, bë benné yè kè yè mà, këdeè kécónné ye ñinkè Dimaa kó dëtekperè kó yesãñkè. **12** Kuduotí kùù fité tecíëtè ku kó yetárè do bo icuó nyítäati ndi, ke sòké yetobè ñinkè. Nè Dimaa kó dëtekperè kó tidabeesì, kucuó nkùmáà. Kéndònné kuduotí ti Yiè nKuyie ncíëtè kòku nè dë kó kuhànhànkù.

*Bë do duó mmùù tõmmú Idammu
(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 2:12-13)*

13-14 Onìti məù weè do bo Tiiri, kòo yètìri tu Idammu, kòo cice tú de kó diheì kou, kòo yɔ́ tú Nefutadii kó kuwuø nkou ke tú okúpokù. Kòò ciì ke nə nkə máatí dəməø nè disəawūð. Kòo kpààtì Sadomøø duó nkè bëe ò yúní, kòo duó nkòò bo dəò disəawūð kó tinentì timəu.

*Bë dòòmè disəawūð kó yesãñkè
(Wénté 2 Bækpààtìbè tõmmú 3:15-17)*

15 Məmìme ò yìemìmè disəawūð kéuté kè dëe naá nyesãñkè yèdëe, kè dìmarì kó meokùmè mbo métìri mèwei kè di céékü bo métìri mèkuò. **16** Kòò dəò kéuté kè dëe naá disəawūð kó yeteitiyè yèdëyè ké yè òó nyesãñkè yómmè, kè de kó yeteitiyè okùmè mbo métìri mèdémè nè dikéè bá dì. **17** De kó difõnkúò kòo dəò disəawūð kó mëfímmè ké mè sèu mmëtëmè, bá dìì teitirì ñinkè mèyiekè mèyiekè. **18** Kòò seu ndë kó yeteitiyè disəawūð icuó ìdéì kéfité kè dë ndònne yetebe bë tu yè këdènáti. **19** Kòò yíé saó ndë kó yeteitiyè yómmè yeteyè kè yè ndònne mutepóó mbè tu mù díísì kè ye okùmè mbo métìri mèdémè. **20** De kó yeteitiyè mëfímmè sèu yëë ñinkè, këdəò kè dë ndò nyebiè nkéfité. Kè bëe yè kpë ndisəawūð kéfité kè dë ndò nyetebe bë tu yè këdènáti, këmbo sikəusidé bá kùù cuó ñinkè. **21** Kòò deè ké yè còóné ti Yiè nKuyie ncñètè kó kuhànhànkù ìlkè, dii nkubakù yoú diterì kucàñku, kéyú kuyoú kpéri ke dò: Ti Yiè nKuyie nkpénkùnko, kéyú kucàñku kpéri ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu muwërimú.

22 Kòò saó dìì teitirì ñinkè yeteitiyè teyè kè yè ndò mmutepóó. Məmìme bë dëèmè yesãñkè kó mutɔmmú.

*Bè dòòmè disoawṹò kó kunankú
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 4:2-5)*

23 Ké Idammuu dəònè disoawṹò kunankú pækùkù makù, kè ku pækùmè mbo métìrì mènùmmù, mecómmè métìrì mèdémè nè dikéè. Kaa bo kù benné kéfité dè mbo métìrì tepííté nè mènùmmù.

24 Kè bëe kpë nde kó kunankú biè nkéfité, kè dè ndò nyeyaa, kembó bá wèè métìrì mieke sipísìdé, métìrìbè tepííté nè bénùmmù bembé mieke, dè kó kunankú nè de kó yeyaa mbè do dè wènné kéuténè dii soawṹò máà ndi. **25** Kòo di ndònè inààke tepííté nè ìdèi, ké i còóné kè itääti nwetí kubakù yoú bíékè, kè itääti wetí diyiè yìèní këè bíékè kè itääti wetí kubakù cànku, kè itääti wetí diyiè taà këè bíékè, kè i fò bíékè máá de cuokè. Kè bëe cõnné de kó kunankú i ìnkè. **26** Kè ku biè ncéékù mènnè tenòùtè kó mepékùmè, ke yaa nke dò mmutepoo. Kè bë anté ku biè nfëbòòfè kpeye kõme, kaa kù píe mmenie, mè mbo dítìrìbè sikoupípísini (80000).

Bè dòònèmè disoawṹò sikparinaaséí nè si bo

27 Kòo dəònè disoawṹò sinaaséí tepííté, bá tè kè tè mmøke meokùmè métìrì mèdémè. Kè mepékùmè mme mma, mecómmè métìrì òmáà nè dikéè. **28** Bè do sì dòò kémunnenè disoawṹò ndi, kétõnné ipààti.

29 Kè bëe dè kpë ndisoawṹò kè dè ndò nyeciricirè nè inààke nè beñkèmbàribè. De kó denennè detääti dendé bá dè kè de fùù mmøke ditàri, kè bëe sì cátinné tisäti de ìnkè nè de fùù. **30** Bá tèè naasäntè kè tè mmøke yecéétiyè yènàà nè yebàkè yèè pínnè imànke inàà bë dòònè yè disoawṹò, kumátidòú pínnè yèè cèétiyè kè dè wë nke uté ke tú disoawṹò máà. **31** Ke

cõnné dèmarè te miéké kè dè ntõnke ke tè dònnè, ke tè sénité métirì kó dikéè, kè bëe cirime de nùù bë níí bo na mèè kpéí nkéts dèè dò ncírcírí kè di pëkùmè mbo sãntimétirì sipíslyiekè nè mènùmmù kè bëe dè kerí. ³² Kè de kó yecèètiyè yenàà mbo tenaasãntè fñò. Kumátiðoú kùù yè pñinè kè kù tåunè tenaasãntè, kè te cèètiyè còmmè mbo bá dì sãntimétirì sipíslyiekè nè mènùmmù. ³³ Bè do yè dòò kè yè ndònnè tekparìnaasãntè kpøyè ñ ndòmmè mme, kè dè nwë nde kó ticèètitì nè de kó idabí nè de kó yedó idabí tñò yè kè dè wë nke uté disowñò máà. ³⁴ Yebàkè yènàà imànke kpøyè ke dè wënnénè tenaasãntè ke uté disowñò dimáà. ³⁵ Kè kukákú makù mbo bá tèè naasãntè biè, kè ku còmmè bo sãntimétirì sipísldé nè mènùmmù ke fité. Kè tè mòkè yebàkè kè yè wë nke uté disowñò máà. ³⁶ Kè bëe dòò tidabeetì tipiitì kperti, nè yebàkè ñnkè tifentì kè tì ndònnè beñkèmbàribè, nè yecírcírè, nè tipuonti, ke me nyí kécátincatínné tisatì kékíté. ³⁷ De kó sinaasëí tepíítè bë do sì dòò kè sì ndòmmu, bá tè kè tè nwë nke uténè disowñò máà, ke mà simou ke dò nsimou.

³⁸ Kè bëe deè kédòò disowñò kó inanké tepíítè, bá kù kè ku còmmè mbo métirì mèdémè bë bo na kéanné bá kùù miéké dítiribè tekþupíítè nè sikousikuò (1600). Kòo cõnné de kó inanké sinaasëí ñnkè bá tè kùmáà. ³⁹ Ò dèè memmè kéconné sikparìnaasëí sìnùmmù ti Yiè nKuyie ncíètè bakù yoú, sìnùmmù tòù kucànkú, diyiè yìèní kèè bíékè kéínné kunankú diekù ti Yiè nKuyie ncíètè diyiè yìèní kèè bíékè, kétóónnè ti Yiè nKuyie ncíètè.

Bè bâtemè tinentì bë yó mpñnnè tì mutõmmú ti Yiè

*nKuyie ncíetè**(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 4:7-5:1)*

40 Idammu dòò diì mònnì yenaabo, nè tikäpentí, nè yebø bè yó mméinè yè meyññ. Mémme ò dèèmè Sadomøo do yë nwèe døò tì nentì ti Yiè nKuyie ncíetè kpéí. Tì tú:

41 Yemátìsãnkè yèdée

nè yeteitiyè yèdée bè yóó seu nyèè yómmè mesoofímmé yeteitiyè ũnkè.

42 Nè bè do dòò dè kè dè ndò nyetebe bè tú yè kèdènáti bè kémbo sikousinàà, kè bëe dè cátínné mesoofímmé seu dè icuá idéi këfité.

43 Sinaasññ tepíítè nè de kó yebø yèè cõmmú si ũnkè tepíítè.

44 Kunankú diekù nè disoawññ kó inààke tepíítè nè idéi, kù cõmmú iì ũnkè.

45 Bè yó nkounè tì nentì mutápeí nnè tikäpentí nè yebø bè yó mméinè yè meyññ.

De kó tinentì timøu Sadomøo do yë nwèe døò tì, ò do tì dòònè disoawññ ndi ké tì anté mesàà. **46** Suditëz kó kubiriku miéké nké bè do yìlemmè disoawññ, ké dè má Sukøti eì nè Saditanni kperi de cuokè. **47** Kè bëe deè kè Sadomøo tì tanné ti Yiè nKuyie ncíetè. Tì do sù mediè mmé, bá bè í nna ke bo baté disoawññ bè tì dòònè dì kó kucéékù.

48 Kè Sadomøo døònè mesoao nsààmè tinentì tetì bè yó mpññnnè tì ti Yiè nKuyie ncíetè miéké mutɔmmú. Tì tú:

Dihúúntønnì,

nè tábùrì bè yó ndakù wèè ũnkè pëëbè bè pää mbè ti Yiè nKuyie.

49 Sifitíkèkèe tεpíítè sìì do ūikú ke wetí ikuó nεntì kó
kudieku,
sìnùmmù kubakù yoú,
sìnùmmù kubakù cànku.
Bè do sì dàònè mesoø nsààmè mme nè si tòkè yèè dò
mmutepooó
nè sibukúsí bè yóó ãnné sìì miékè ifitíwéi
nè dε kó ihaaké,
démou mesoø nsààmè máà.
50 Nè yenaabø nè siseú,
nè yebø bè yó mméíñè yè meyññ,
nè ibòòke nè tikàdààbuuti bè yó ntuò ntìì miékè
tihúuntì,
kè dè ntú mesoø nsààmè.
Timátì tìì pññne yecákè yèè kpetí ikuó nεntì kó
kudieku nè ikuó dieku kpeye.

Démou kè dè ntú mesoø.

51 Okpààtì Sadomøø dèè diì mònnì ti Yiè nKuyie
ncíëtè kó mutómmú, kétøní o cicé Dafiti do cånné
dè Kuyie nkpeí: Timátì péítì nè mesoø nnè tinentì
tetì tibotí tibotí, ké dè tannéti ti Yiè nKuyie ncíëtè kó
tinentì do dò kémbo kùù dieku.

8

*Bè tannémè ti Yiè nKuyie ntaummè tau ku cíëtè
miékè
(Wénté 2 Bekpààtìbè tómmú 5:2-6:2)*

1 Kè Sadomøø tíí nyIsidayeeeribø kó békótíbè nè bëè
baké iwuo nnè tinaàmùntì kè bë bo kòte Dafiti èì bë
tu diì Siyññ kétúóténí ti Yiè nKuyie ntaummè tau.

2 Kè Isidayeeeribø bémøuu tíínní okpààtì Sadomøø
borè. De kó dibenni tånkù oyiéñwè do nwe bë tu wè

Etanimmu*, kè bè mòkè dibanni. 3-4 Isidayeeeribè kó békótíbè bémou tíí ndìì mònnì ke dèè, kè ikuó niùbèe túoté ti Yiè nKuyie ntaummè tou kétò, kétúóténè ti Yiè nKuyie ntaummè tou nè tikjuténentì tì bo di mieke. 5 Okpààtì Sadomwò nè Isidayeeeribè kè bèe tíí nKuyie ntaummè tou borè kífíé inààkè nè ipé kè dè nsù ke í dò nkéna kékaa nkédeè.

6 Kè ikuó niùbèe di tanné ti Yiè nKuyie ncíëtè mieke kéñné di kó kufáá mbè tú kù ikuó nentì dieku, bè dòò tì fèntì ke donnènè beníkèmbàrìbè ti fièti déè. 7 Bè do ti dòò tìdé kè ti fièti nyuo ke kanké ti Yiè nKuyie ntaummè tou ndi nè di pààti. 8-9 De kó ipààti do deumu, kàa ta ti Yiè nKuyie ncíëtè kudieku diékù, a nyì wùó, nkàa me mbo ditowaà a bá nyì wùó. Titápiètì tìdétì máà tì do bo ti Yiè nKuyie ntaummè tou mieke, kù do bè dènnne Esibiti kédúò ntì Moyisi, kù bè tàunnè dìì mònnì kumáà ditarì Odèbu kè tì kpaá bo nè yíenní.

10 Ikuó niùbè yènní dìì mònnì ti Yiè nKuyie ncíëtè kè diwetirìi té píe. 11 Bá bè í nna késaoté be tòmmú. Ti Yiè nKuyie nkó tikpetì tì do píe nku cíëtè. 12 De mònnì kè Sadomwò béri nké dò: Ti Yiè nKuyie nha dó kémbo diwetissòùrì mieke nké. 13 Kè n né da maá tekpààtìcíëtè a yó mbo té sáá!

*Sadomwò náké tì benítìbè
(Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 6:3-11)*

14 Kòo kpààtì Sadomwò wééte Isidayeeeribè tìnnì còmmú dè kémowò ti Yiè nKuyie nkó mesàà mbe kpéí,

---

* 8:2 Etanimmu: Bè do kaà mmèè botí be kó bétààbè nè ti kaammè yíe ndè í wé, be kóo tånkù Etanimmu berinè ti kó bétààbè owéínwé nè opíñwe de cuokè nké (kupòoséñkù nè tipèèntì de cuokè).

kédeeè ke dò: ¹⁵ Ti Yiè nKuyie nyètìrì ndeu tínti Isidayeeeribè ti tū nkù, kuù dòò nè ku wẽrimú kù do náké tì n cice Dafiti ke dò: ¹⁶ Nè ñ dènnè dìi yiè n nítìbè Isidayeeeribè Esibiti, n yí tãäté diyiè marì Isidayeeeribè ekè mieke dìmarì, ke tú bè m maá tecñetè n yó mbo tèè mieke. N tãäté Dafiti nwe kòo bo mbaké n nítìbè Isidayeeeribè. ¹⁷ Kè n cice Dafiti yèmmè ò pā kéndò nwèe maá tecñetè ti Yiè nKuyie ntínti Isidayeeeribè tū nkù. ¹⁸ Kè kùu ò náké ke dò: A yèmmè mè nda pãmè ke dò nhá m maá tecñetè dè wennimu. ¹⁹ Dè né í tú fôò yóó tè nni mmaá, a yóó peité dèè bire deé yóó tè nni mmaá. ²⁰ Kù ti ndòò ke duó nkè n ssoaté n cice Dafiti kpàti, ke kàri o kpààtìkàri, ke baké Isidayeeeribè, kéndònnè kù do ti nhò nákémè. M maá te ncñetè nè ti Yiè nKuyie nyIsidayeeeribè tū nkù kó diyètìrì kpéí nkè, ²¹ ke ãnné kudieku ditou ti Yiè nKuyie ndo tàunnè kumáà Isidayeeeribè kù bè dènnè dìi mònnì Esibiti ké bè duó nyìì kuó ã dìi mieke.

Sadomøo bántèmè ti Yiè nKuyie nku cñetè kpetímu yiè

(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 6:12-40)

²² Kè Sadomøo cómmú diwüñtònnì ìikè nè Isidayeeeribè bëmøu ìikè, keyoute o nòu keïnkè bíékè kékantè ti Yiè nKuyie nkè dò: ²³ Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeeribè tū nkù, otòu mòù í bo ke da dònnè bá keïnkè mieke bá ketenkè ïnkè. Fô nwèè pí mmëtaummè a dòònèmè a tõmbè ke ðòori mesàà mbèè da tû nnè be yèmmè mëmøu. ²⁴ A dòòmu a koo tõntì n cice Dafiti a do ò náké tì. A ti ndòò yíe nnè a wẽrimú. ²⁵ Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeeribè tû nkù a báá yè nha do náké tì a koo tõntì n cice Dafiti ke dò:

Kòò bí yie nkè tū nhá kó kuce ò kù tū mmèè botí, iì yó nsoké o kpàti kembaké a nìtìbè Isidayeeeribé. ²⁶ Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeeribé tū nkù, dòò di mmònnì a do nàké tì a kóo tɔntì n cice Dafiti.

²⁷ Kè Sadomoo sooté kékéi nkè dò: Ti Yiè nKuyie mmènke bo na kémboñè bennitìbè këtenkàà? Kéinkè kie deu ke í na ke tò ti Yiè nKuyie nkè m mè mmaá tèè cíètè teè bo na kékù tòà? ²⁸ Ti Yiè nKuyie nkénté kékéè mí nhá kóo tɔntì n da báammè yié! ²⁹ A nònfe báá üü nkøyènkè nè kuyie nte ncíètè ìnkè, a béis nkè tú a yètìrì yó mbo tèè miëke. Kénté a kóo tɔntì yóó da bántè ilì báammli te miëke. ³⁰ Ti Yiè nKuyie, n kénté mí nnè a nìtìbè Isidayeeeribé, kë ti da bántè te ncíètè miëke, á mboní këinkè kékéè kéké ti cíé.

³¹ Kòò nìtì cààrè otòù, kë dë yiè nyí wèè parikè, kòò kòténí a cíètè ke pàrikè a wúñtònnì ììkè, ³² ti Yiè nKuyie nhá mboní këinkè kékéè, kéké bë püté, kékpetínné osinwè kédæeté wèè naati.

³³ Kàa nìtìbè Isidayeeeribé da yeténè, kë bë dootitabè bë na, kë bë wèèténí a cíètè bíékè ke da mao meciémmè, ke da sànté, ke da bántè. ³⁴ Ti Yiè nKuyie nhá mboní këinkè kékéè kécíé nhá nìtìbè Isidayeeeribé, kewëte kéké bë kpënnéní dihéì a do duó ndì bë yembè.

³⁵ Kë bë me mbo da yeténèmu, kàa kpetínné iwetibori kë fetaafe téñke í nniu, kë bë banté bë yetémè a bë poté mèè kpéí, ke kòténí te ncíètè miëke ke da bántè ke da sànté. ³⁶ Ti Yiè nKuyie nhá mboní këinkè, kécíé nhá kóo tɔntì nè a nìtìbè Isidayeeeribé,

ké bè bенke kuce sààkù bè dò nkétünne kù, kéyɔɔre menie nketenkè a duó nkè a kobe kè bè kè te.

37 Kè dikònnì diì me ntanní diheì yoo mutenkũú, kè tidiiti tiì me nfãú ndepaa nyoo kè fetùòrifè feè me ntì pĩ. Kè yecádúà nyee me ntanní yoo fecofe. Kè Isidayeeeribe dootitòbè beè me mbo bè pi be èì ké mbè féñuko. Kè moyei mmamè tanní yoo mumɔmmú bá mù. **38** Kàa nìtìbè Isidayeeeribe yèmmè cààrè be yei nkpéí, kè bè wèe wèètení a cíètè bíékè ke da bàntè, bá kòò da mao mù, yoo ò da bàntè tìmatì kpéí. **39** Ti Yiè nKuyie nhá mboní keïnkè a karì, kékè, kécíé, nkéteennè, kédòò bá wè o borime dòmmè, ke yé a yémèmu o yèmmè. Fôò máà yé benítìbè bemoù yèmmè. **40** Ndøori memme kè dèe yie nkè Isidayeeeribe nda dé be fòmmu mumoù, bè yó nfòù mù diheì a duó ndì be yembè di mièke.

41-42 Benítìbè yóó keèmu a yetidierì nè a kpeñìmè ke pĩ mmutɔmmú nè muwérímú. Bá opòò wèe í tú Isidayeeeri, kòò iténí dëdëtirè ke kòtení a cíètè nè a yètìrì kpéí nkè da báá. **43** Ti Yiè nKuyie nhá mboní keïnkè kékè kédòò o yé mmù. Memme kutenkù kumoù kobe bo bantémè, ke da depè a nìtìbè Isidayeeeribe da dé mèè botí. Kè bëe banté ke dò n da maá tèè cíètè mènke tú a kpete.

44 Kàa duó nkàa kobe dokénè be dootitòbè, kè bëe bo a be tɔ nkè ke wèètení a èì a tãäté dì, n da maá dì tecíètè di bíékè ke da bàntè, **45** Ti Yiè nKuyie nhá mboní keïnkè kékè be báammì ké bëe teennè.

46 Kè Isidayeeeribe beè me nda yeténè, ke yé òmoù í bomè wèe bo yí ò báá yeté. Kè dè dò mbè da yeténè, kàa mièke bëe peike, kàa yóu kè be dootitòbè

bè pĩmmú ke kònnè dëdétirè yoo de tóónnè, ke bè dòò tidaatì, ⁴⁷ kè bè kè bo ke totí be yèmmè ke da bántè ke tú: Tí do kpénkùnné ti to, ti yetému, ti cààrèmu. ⁴⁸ Kè bè kè bo ke da mao mècífémmè nè be yèmmè memou ke wèètení diheì a duó ndì be yembè di bíékè, a tãäté dì, n da maá dì tecíéttè, kè bè da báá, ⁴⁹ ti Yiè nKuyie nha mboní keñnkè kékè be báammìi ké bè teennè. ⁵⁰ Á bè cíé mbè da yeténèmè, nè be yetemè a kpèti, á duó nkè bè dootitòbèe bè kuó mmesémmè. ⁵¹ Bè tú a kòbe mbè, kàa bè te, ke bè dènnè Esibiti mèhárimè mièke.

⁵² A nìnfè báá íté mí nha kóo tõntì nè a nìtìbè Isidayeeeribe ti ìnkè. Nyo ti báammìi, ti yóó nkuò nkè da báá nyì. ⁵³ Ti Yiè nKuyie nfòò ti tãäté ibotí teì mièke kè ti bo ntú a kòbe, kéndònnè a do ti nàkémè a kóo tõntì Møyiisi, a dènnè dìi mònnì ti yembè Esibiti.

Sadomao mao mè ti Yiè nKuyie nkè tú kùu bè dòò mesàà

⁵⁴ Sadomao kuónnè dìi mònnì ti Yiè nKuyie nkè kù sautènè, kédeè kéíté ò do nínkú dè diwüñtònnì iìkè ke yuo o nou keñnkè bíékè, ⁵⁵ kécómmú kémoo ti Yiè nKuyie nkó mesàà nyIsidayeeeribe bëmou ìnkè ke dò: ⁵⁶ N sãntímu ti Yiè nKuyie nkùù òmpùnné ku nìtìbè Isidayeeeribe kéndònnè kù do ti nàkémè ku kóo tõntì Møyiisi. Timou ti tì dòòmu tìmatì í sùó. ⁵⁷ Ti Yiè nKuyie nha nti bonè a do bonè mèè botí ti yembè, a báá ti bøntóo! A báá ti yóó! ⁵⁸ Yüñnní ti yèmmè a bíékè, kè ti ndøori a dómè, kéntú nha kuó nè a tannò a duó nyè ti yembè. ⁵⁹ Ti Yiè nKuyie nha báá yè n da báá nyìi báammìi, yóó kè ì mbo a yèmmè keyènkè nè kuyie, kè dèe yie nkàa nteénnè a nìtìbè Isidayeeeribe nè mí nha kóo tõntì yewe yemou.

60 Mεmìmε ibotí iməu bo bantémè kε dò nfɔ́ nti Yiè nKuyie nfɔ́ tu Kuyie, kòò məù í bo kε da dònñè.
61 Díndi Isidayeeeribε kε di duó ndi yèmmè meməu ti Yiè nKuyie kényié nku kuó nè ku tannò, kéndònñè dè mè ndòmmè yíe.

*Bè do fié ìì wūñ ti Yiè nKuyie nku ncíëtè kpetímù yiè
(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 7:4-10)*

62 Okpààtì Sadoməo bàítè memmε ti Yiè nKuyie nkédeè, wenwe nè Isidayeeeribε bəməu kε bèè fié ti Yiè nKuyie nyiwūñ. **63** Bè kpetírì dìì yiè ti Yiè nKuyie ncíëtè kε Sadoməo fíé ti Yiè nKuyie nyiwūñ metaummè kpeyi. Yenaaadakè sikɔupípísídé nè sikɔupísídé (22000) ipε tekɔupíkòùtè nè sikɔupípísídé (120000). **64** Disɔawūñ kó diwūñtònnì í nsànnè, kε Sadoməo duó nkè bèè túóté ti Yiè nKuyie ncíëtè kó kudànkù, ké de ntùo nyiwūñ ìì dò nkétuø nnè yepārè yèè tú tidiitì nè bè fié ìì wūñ metaummè kpeyi kó məkùò mməkùò nkperε.

65 Sadoməo nè Isidayeeeribε bè do tíkú ditínnì diérì ndi, kε baà ndε kó dibanni. Benítibè do iténí Debo-Amati nwe kéntø kétuøkenè Esibiti kó kukó nkè bè mbaà ndε kó dibanni ke dò yewe yèyiekè. **66** Diyìe niínnì yiè kòò kpààtì cau mbenítibè, kε bèè kətení kéməo Kuyie nkó mesàà nho ũnkè bá wè kòò kò nho cíëtè. Kε diwèì mbè bo ti Yiè nKuyie ndòòmè mesàà nku kóo tɔntì Dafiti nè ku nítibè Isidayeeeribε.

9

*Ti Yiè nKuyie nyiè kε benkemè kumáà Sadoməo
(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 7:11-22)*

1 Sadomwo maá dìì mònnì ti Yiè nKuyie ncíëtè nè tekpààtìcíëtè kédee è nè ò dó dèè kó dimàà. **2** Kè ti Yiè nKuyie nyié kóò benke kumáà kù do o benke mèè botí kumáà Kabaññ, **3** kóò nàké ke dò: N kèèmu a m báammè ke n kuònnè. N cànñému tecíëtè a m maá tè n yó mbomu te miëke, n yèmmè nè n nuo ndè í yóó íté te ũnkè bítì! **4** Fô nha mómmuo nha cénke ntû n kó kuce nè a yèmmè memou, kàà dòòri dèè sié, ke dòori n da nàké tì timou, ke tû n kuó nè n tannò a cicé Dafiti do dòmmè. **5** A kpàti yó mbomu sââ kéndònnè n do tì nàkémè a cicé Dafiti ke dò o bí iù yó nsoké o kpàti sââ kémbaké Isidayeecribe. **6** Fô nnè a bí kè di me nni mbùtinné, kè di í pî n tannò nè n kuó n di duó ndè, kè di kòte ke níñkú yebokè ìlkè ke yé fié. **7** De mònnì m bo di beti díndi Isidayeecribe ketenkè n di duó nkè miëke, kédootoo tecíëtè a m maá tè, ké di wámpùnné, kè ibotí teì di daá, **8** de mònnì bëè bo mpënkù tecëdietè tie mborè, dè bo bë di, kè bë mbékú mùù kpíí nte kè n dòò mebotí de kó diheì nè de kó tecíëtè tèè do deu ke wenni. **9** Kè bëe bë tèñné ke dò: Bè dootoo be Yiè nKuyie nku, kùù do dènné be yembè Esibiti ke ninku ke feu iwüñ yebokè ke pî nyé tõmmú. Deè te kè kù yóú kè de kó meyei mmemou bë tùòkení.

*Sadomwo pî mmùù tõmmú
(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 8:1-18)*

10-11 Idammu Tiiri kóó kpààtì weè do duó nSadomwo dëtekperè nè bë tu dè sìpérésì nè meswo nhò dó mèè botí, kòò yàa maánè ti Yiè nKuyie ncíëtè nè tekpààtìcíëtè yebie nsipísìdé miëke. Sadomwo dèè dìì mònnì mumarimù képâ Idammu yehékè

sipísìdé, yèè bo Kadidee kó kutempë mmiëke. **12** Kè Idammuu íté Tiiri kékoté kékà dë kó yehékè, ò më nyí nyè pénsirì, **13** kékéi nké dò: N népo Sadomoo, a mè nni mpã yèè ekè í tú yèmayè. Kè bëe yè yu ke dò Kabudi ekè. Nè yíenní kë bë yè yu ke tú Kabudi ekè. **14** Kè Idammuu pâ Sadomoo mesoo ntónnì bëtäati nè dikéè.

15 Ntë okpààtì Sadomoo do pñnné mëè botí benítibè muheikèntõmmú kë bëe maá ti Yiè nKuyie ncíëtè, nè tekpààticíëtè, nè kudànkù bë do tú kù Midoo, nè Sedisadëmmu kó iduotí, nè Asoo nè Mekidoo nè Kesee kó yehékè. **16** Esibiti kóo kpààtì weè do bë do kérpönte Kesee, kécou ndihéi kékua Kannahää kóbë bëè do dë bo, kérpä dë kó dihéi o kóo sapàà nhò yëti dìj mònnì o dòù Sadomoo. **17** Deè te kë Sadomoo do wëte kéraa Kesee èì kewëte kéraánè Beti-Onoo ekè defùù kpeye. **18** Nè Badati kpéri, nè Tamaa kpéri yèè bo be tenkè tempë ntédontè kóku. **19** Nè yehékè o diitì do ã yè nè o kpàrìnaasëi do bo yè nè o sëi. Kòo maánè ò dò dëè kó dimàà Sedisadëmmu, nè ditarì Dima, o tenkè kemou mieke cénke. **20** Benítibè mabè beè do kpaá be tenkè mieke bëè í tú Isidayeeeribe: Amoriibe nè Itiibe nè Pedisiibe nè Efiibe nè Sebusiibe. **21** De kó ibotí do kpaá be cuokè ke yé Isidayeeeribe do í namè kë bë kùo bëmou. Sadomoo do be mpñnné muheikèntõmmú, kë bë kpaá ke mù pí nnè yíenní. **22** Kè Sadomoo soó nyIsidayeeeribe kë be ndòò behääpòmbè nè tihääpòntì tìù ò båa, iwëi yembè nè bëè tøu behääpòmbè bëè dëkù sikpàrìnaasëi be kpàrìnenì nè bëè bë baké. **23** Kè kùmàndáàbhëe waá mbëè yó mbaké muheikèntõmmú kë bë mbo sikousìnùmmù nè sipísìnùmmù (550) kë beè nni

difñnnì dì pí mmutñmmú.

24 Esibiti kóo kpààtì kóo sapàà nyíté dì yìe Dafti eì kéta Sadomøo maá tèè cítéte, de mònnì ndi Sadomøo maámè kudànkù bë tu kù Midoo.

25 Kè Sadomøo níí fíé iwñõ ti Yiè nKuyie kuce mètäati dibenni mieke. Ke níí fíé iì nkétuø nkéfíé itéi mëtaummè kpøyi këmpí nti Yiè nKuyie ncítéte kè dë wenny.

26 Okpààtì Sadomøo do dòòmu båtóòbè, kè bë mbo Esiyonni-Kebëe Edøti borë, tipèntì kóo dàmèèrì také Edømmu tenkè. **27** Kè Idammuu duó nSadomøo benítibè bëè nø mmenis mmesàà nkë pí ndàmèèrì mieke mutñmmú kè bëè neinè Sadomøo kó bëtñmbè. **28** Kè bëè kóte Ofi eì kewaá mmesøo ntónnibè têpúítè nè bëdëbè kétø keduó nSadomøo.

10

*Sebaa kóo nitipokpààtì kòtèmè ke døu nSadomøo
(Wénté 2 Bekpààtìbè tñmmú 9:1-12)*

1 Mëmìme kè Sebaa tenkè kóo nitipokpààtì keè Sadomøo ciì nkpéí nkékøte ke bo ò yàáké nè yenáañhántiyé, **2** kétuøkoo Sedisademu ke neinè bëtñmbè péu nè yòyóbè kè bë ntø mesøo mpéu nè yetásààyè yèè donku deu, kétuøke Sadomøo borë kóò biéké tináañti o tøní tì péu. **3** Kè Sadomøo ò tèñné ti timøu ò tønní tì, ke í nyïñke tìmatì. **4** Kòo nitipokpààtì keè Sadomøo náañti meciì nkpeti, kéyànè tækpààtìcítéte ò maá tè, **5** nè tidiitì ò yo ntì, nè o tñmbè ã sìì céí nè o tñmbè pí mmèè botí mutñmmú, nè bë ã tìì yààtì, nè bëè ò duò mmënaà, kéyànè bë feu iì wñõ ti Yiè nKuyie ke tuò nkë dëe ò di medìè nkóò kpeí.

6 Kòò náké okpààtì kε dò: N do kpaañí n cie kε bε n nákému a kpéí nnè a ciimè. Kε ñ tùòkènì kε mènke s̄ ndè me ndo. **7** M mu ndo í yie, nkè n do í mè ntùòkènì kε yà nè n ñnfé. N yàmu a ciì ndeumè nè a mokε dè nè a yetìdierì, kε s̄ mbè do n náké tì í tùòkε n yà dè kó dikéè. **8** A kòbe nè a tɔmbè bεè da bonè s̄áá kε kém̄mú a náañtì tì bε duá diwèì ndi. **9** A Yiè nKuyie nyètìrì ndeu, kùù da dòò mesàà nkε da dòò okpààtì kàa baké Isidayeeeribε. Kù dómu Isidayeeeribε s̄áá deè te kε kù da tääté kàa bo mbè bekùnè kε dè wenni.

10 Mεmme kε Sebaa kóó nitipokpààtì pā Sadomoo mesoo mmè bo ntùòkε tónnibε bεtääti nè dikéè, nè tùdààrì kε dè í mmokε dè màmè, nè yetásààyè yèè donku deu. De kó difɔnkúò tùdààrì ténke í tùòkènì mεbotí Isidayeeeribε tenkε.

11 Okpààtì Idammu kóò båtòòbε bεè do kòte Ofii εì kεtøní mesoo, bε múnke do tønímu ideí péu bε tú ì sàntádì nè yetásààyè yèè donku deu. **12** Kòò kpààtì Sadomoo túoté iì deí kεdøònè ti Yiè nKuyie nc̄iètè kó yesañkε tekpààtìc̄iètè, nè tikùtìdùùtì nè tibómbonti beyendèmbε kpéí. Nè de kó diyiè ideí bε tu ì sàntádì ì ténke í tùòkènì Isidayeeeribε tenkε me kó kubotí.

13 De kó difɔnkúò kòò kpààtì Sadomoo pāmmú Sebaa kóó nitipokpààtì ò yε nhò dó dεè kó dimàà, kεdeè kòò pāmmú yepärε òmøù tøù í yóó na kεpá yε, kε dè í tú wenwe Sadomoo. De kó difɔnkúò kòò kò nho cie nè o tɔmbε.

*Sadomoo do mokε tìi kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 1:14-17. 9:13-28)*

14 Mesoo mmèè do õõ tuokeni Sadomoo borè dibenni dìmáà miéké me céeékü do õ mbo tónnì sipísidé ndi. **15** Ke né yíénè bepotambè diebè nè besámþóbè do õ nyietì iù diútí be potantì kpéí nnè Adabii kó bekpààtìbè do õõ cuó wèè dàmpoò kóò duó.

16 Kòo kpààtì Sadomoo dòò tidøpiìti dietì sikousidé (200) kè tì ntú mesoo mmáà bè yìemmmè ke uté, bá kùù døpikù kó mesoo ncéeékü do bo cídóò bèkuò ndi.

17 Tidøpiìti sámþótì sikousitáati (300) bè dàònè tì mesoo mmáà, bá kùù døpikù mesoo ncídóò òmáà nè dikéè. Ke bëe deè ké tì tanné kudieku bè tu kù Dimaa kó kutúúkù.

18 De kó difñnkúò kédøònè dikpààtìkàri yepápánìì nké dì dàri mesoo nsààmè. **19** Ke dì mmøke yedetìsákè yèkuò kòò níí yó nkari ke dirí dè ndò ncíricírí, ke møke o baà nníí yó nyíkú dè kë bëe cíéké yecíricírè kó tifèntì tidétì, kéconné kuu nho bakù yoú kutekù kucànku. **20** Ke yeteyè ndóké diwüjtònnì detìsákè ke cútóo, ku mpíkù yèkuò kutekù yèkuò, kè tìi wënné tøpíítè nè tidétì. Bè í dòò me kó kubotí dikpààtiyuu terì mari miéké.

21 Okpààtì Sadomoo kó ibòòke do tú mesoo mmáà ndi kë yebø yëè bo tecfítè bè tu tè Dimaa kó kutúúkù, kë yè ntú mesoo nsààmè. Dèmarè do í tú timátì péítì kpere, ke yé Sadomoo kó dimònnì bè dòke do í wúó ntimátì péítì dèmarè sààrè. **22** Ò do møkemu bátóòbè péu kë bè niènè okpààtì Idammu købe kë bë kòri dedétirè, ke níí dò yebie nyètäati kénwëtiní ke to mesoo nsààmè nè timátì péítì, nè yepápánìì, nnè iwaá nnè sinoo sààsì.

23 Okpààtì Sadomoo do pënkùmu bekpààtìbè sòmbè meciì nnè tikpàtì. **24** Ti Yiè nKuyie nkuù

mènke do ò duó mmecìi mmmediè, nnè dè kpéí nkè benítlè nyiitiní tipítì timou ke kòrìní o borè, ke kemmu mècìi nKuyie nhò duómè. ²⁵ Memmè kè bè nhò touní yebie yemou duómè tinentì mesoo nkpeti, nè timáti péítì kpèti, nè tiyaàsààtì nè tikpàrinentì, nè tihúuntì nè siséi, nè siséi tesì masì, siséi dekè sàmmarímùbè kè dè peité sì.

²⁶ Kè Sadomoo tíi nsikpàrinnaaséi nè siséi kè dè mbo sikpàrinnaaséi tekoupíítè nè sikousinàà (1400) besàndèèbè tekoupípiítè nè sikoupisidé (12000) kòo dëite simasi kè sì mbo o borè. Kòo totí sitesì yehåäpònkarè teyé. ²⁷ Nè Sadomoo kpéí nkè timáti péítì mbo Sedisademu kе sù kе dònnè yetárè, kе detekperè nsù kе manne dëtie mbè tu dè sikomo, dèè yìè dàmèèrì Meditedandee peémmè. ²⁸ Sadomoo kó siséi do bonní Esibiti nè Sidisii nwe, o kó bëpotambè do ke nkòri kе sì nhò donní. ²⁹ Bè do füti de kó sikpàrinnaaséi témáà medítibii nsikousikuò ndi (600), tesántè témáà medítibii ntekòùtè nè sipísìnùmmù (150). Bëpotambè beè do sì tau ke múnke fütinè Itiibe kpààtìbè nè Sidii kòbe.

11

Sadomoo yeténèmè ti Yiè nKuyie (Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 11:18-12:1)

¹ Kòo kpààtì Sadomoo yíé kétúóké benitipòbè tòbè péu bëè í tú Isidayeerie, kembúútí Esibiti koo kpààtì koo sapàà. Nte ò do tùóké ìì botí kòbe: Mòabiibe nè Amòniibe nè Edòmiibe nè Sidoniibe nè Itiibe. ² Ti Yiè nKuyie mme ndo nàkémù Isidayeerie ke dà bë báá túóté de kó ibotí miéké benitipòbè. Kù do bë nàkémù weti weti ke dò: Di báá ta bë miéké, bë mè mbáá ta di miéké. Kè

meè døke bè bo di yǔ́ ñkè di fíé bε bøkè. Bá nè memme kè Sadomøø be døke kέ bε tаunnè. ³ Kòo mmøke o pobè sikøusiyiekè (700) bëè tu bekpààtibè kó besapàmbè o pocïé nsikøusitâati (300), kétunnè be yèmmè. ⁴ Ò kòté dìì mònnì kè bëe yǔ́ nho yèmmè kóò tanné mubøøfèù mieke. Ò ténke í ntü nti Yiè nKuyie nhò cice Dafiti do kù tü mmèè botí. ⁵ Kòo fié Sidoniibè bøø Asitqđitee nè Amøniibè kó dibøø yεiri Midikommu, ⁶ kédøò ti Yiè nKuyie nyí dó dè, ò ténke í nkù tü nsei o cice Dafiti do kù tümmè. ⁷ Yεè mòrè mieke ñke Sadomøø maámè ditònnì Sedisadømmu iilkè de kó ditârì ñnkè Møabiibè kó dibøø yεiri Kemøøsi kpéí, ke múnkees maánè ditònnì Amøniibè kó dibøø yεiri Midikøømmu kpéí. ⁸ Ò do me ndøò ke maá o pobè bëè í tú Isidayeereibè yetòrè kè bè ntuò ntihúuntì ke feu iwǔ́. ⁹ Kè ti Yiè nKuyie mmiekees peike Sadomøø ò kù bütínnémè kunku ti Yiè nKuyie nyIsidayeereibè tü nkù, kunku kùù ò bønke kumáà kuce mèdémè, ¹⁰ kóò nàké weti weti ke dò ò báá tünne yebøkè. Sadomøø me nyí nyie ñke tünne ti Yiè nKuyie nhò nàké tì. ¹¹ Kè kùu ò nàké ke dò: A í mè nyiemmè ke pñ mmøtaummè n da dòònè mè, a me nyí yie nyitié n da duó nyì, n yóó cøutému a kpàtì keduó nha tñmbè kóò mœù. ¹² A cice Dafiti kpéí nte kè n yí yóó mè dòò kàa kpaa fòù, n yóó ti cøuté a bire nœu mieke ñke. ¹³ N yí yóó cøuté tikpàtì timœu, n yóó súómmu kubotí kumáà a cice Dafiti kpéí nnè Sedisadømmu diheì n tääté dì kpéí.

Sadomøø dootitøbè

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie nduó nkè Sadomøø moate o dùòntøù Edømiibè kó tekpàatìcñëtè kou, kòo yëtìrì tu Adadi.

15 Dafiti do pòntε dìì mònnì Edɔmmu, ohãäpònkokótì Soabu nè bεhãäpòmbè kε bεe kɔtε kε bo kùnné bεcírlbè, mεmme bε kùomè Edɔmmu εì kó bεnitidaabè bεmøu. **16** Bè do kε bo kε dò betààbè bεkuò ndi ke bε kòù ke yàa bε dèènè bεmøu páíí. **17** De mònnì ndi Adadi do cokémè kénεinè Edɔmiiibε mabε bεe do tú o cice kó betɔmbè, kε bεe kɔtε Esibiti, de mònnì kòò kpaa tú dεdapùmbire. **18** Bè do ité Mandiyãä nwe kétuøke Padanni kétúóté de kó diheì kɔbe mabε kε bεe neì kétuøke Esibiti kóo kpààtì borè. Kòò duó nhAdadi tecfítè kέ nhò piú kóò pā kεtenkè. **19** Kε de kóo kpààtìl pénsirì Adadi mediè nkóò duó nho pokù Tapenesi nantè kòò puoke. **20** Kòò kpààtì pokù Tapenesi nantèe peitē Adadi dεnitidabire kòò dè yu kε dò Kennubati. Kε Tapenesi ndè piú okpààtì ciëtè, kε dè ñwεññè okpààtì bí kε bo.

21 Adadi kεè dìì mònnì kε dò nDafiti ku kε ohãäpònkokótì Soabu múnke ku, kòò náké okpààtì kε dò: Yóù kε n kò n tenkè.

22 Kòò kpààtì dò: Ba nda dòñté n ciëtè kàa dó kékò? Kòò dò: Dèmarè í n dòñté, m baa dó kékòmmu.

23 De kó difñnkúò kε ti Yiè nKuyie nyíé kεduó nkε Desɔ Ediada bireε naá nSadomøo dootitòù. Desɔ do tú Tisoba εì kóo kpààtì Adadesee kó kudaakù nku kécoké, **24** kewaá nho kó dihãäpòntínnì kε Dafiti mbè kòù kòò kɔtε Damaasi kémbo ke yàa kε naánnè okpààtì. **25** Ò do dokùnèmu Isidayeecribe Sadomøo fòmmu mumøu mieke.

*Sedoboammu yetemè okpààtì Sadomøo kpεti
(Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 9:29-31)*

26 Sedoboammu do tú Nebati birε ndε Efadaimmu naàmùnkù kou, Sededa εì kou. Kòò yɔ

ntú okúpokù, kòo yètìrì tu Seduya. Sedoboammu do tú Sadomɔɔ kóo tɔntì nwe, kéyetε o kpεti. ²⁷ Ntε dè wūñkémè kòo yàa yetenè Sadomɔɔ kpεti: Okpààtì Sadomɔɔ do maá dìì mònnì kudànkù bè tu kù Midoo kénfieti o cice Dafiti èì kuduotí kó iyie. ²⁸ Kè Sedoboammu ntú wèè kpeñì kòo kɔntì naati kòo nɔ mmutɔmmú ke mù pí nkè dè wenni. Kè Sadomɔɔ ò pénsìrì kòò tāaté kòo mbaké Efadaimmu nè Manansee bε naàmùntì kɔbe bèè pí mmutɔmmú. ²⁹ Diyiè marì kè Sedoboammu yè Sedisademmu mucémmu, kè Kuyie mpãänáañtì náañtò Aiya Sidoo èì kouu ò conè dikpàà bεdε borè, ke sɔ nhAiya dàatí diyaàbòrì pànnì marì. ³⁰ Kòo dì dàté kékété yekétíyè tepíítè nè yèdèè, ³¹ kénáké Sedoboamu ke dò: Túóté yεyaàbòkétíyè tepíítè, ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribε tū nkù tu, kù yóó fietemu dikpààtiyuu Sadomɔɔ borè, kε da baá nyibotí tepíítè. ³² Ti Yiè nKuyie ntu ku yóó súá nkubotí kùmáà ndi ku kóo tɔntì Dafiti kpεí nnè Sedisademmu diheì kù tāaté dì ibotí imɔu mieke di kpεí. ³³ Bè kù bütínné mèè kpεí nke fié yεbøkè Sidoniibε bøò Asitaditee nè Møabiibε kpεri Kemøøsi nè Amøniibε kpεri Midikømmu, bá bè í túnne ku kó kuçε, bè í døori dèè sié, bè í tū nku kuó nè ku tannò bε cice Dafiti do yè tūmmè. ³⁴ Dè né í tú kù yóó fietenè Sadomɔɔ nwe tikpààtì, ò yó nkpaá ke tì tømu o fòmmu mumøu mieke ku kóo tɔntì Dafiti kù tāaté wè, kòò yìé nku kuó nè ku tannò o kpεí. ³⁵ O bire nde kù yóó fietenèmè tikpààtì kέduó nfɔ nSedoboammu ibotí tepíítè kàa mbaké. ³⁶ Kù yóó yóumu kubotí kùmáà kòo nkù baké, kè ku kóo tɔntì Dafiti fuku báá paà okpààtì wèè bo mbo Sedisademmu ku èì kù tāaté dì ke bo mbo.

37 Fጀ nSedoboammu kù yóó da duómmu tikpàtì a dó mèè botí kàa mbaké Isidayeeribé. **38** Kàa yie nkù da náá ntì timoù, ke tū nku kó kuce ke dəɔri dèè sié, ke dəɔri ku kuó yëmmè, ke tū nkù tannò ku koo tɔntì Dafiti do dòmmè. Kù yó nda bonèmu kàa yaàbí ntú bekpààtìbè sãà Dafiti kó iyaaabí dòmmè, ke kù da duó nyIsidayeeribé, kàa mbè bæké, **39** ke kùu yáukùnné Dafiti yaàbí kpàtì, dè né í yó ntú sãà.

40 Memìme kè Sadomɔɔ nwanti ke bo kuɔ Sedoboammu, kòo coké kékate Esibiti, kémbo be koo kpàatì Sisaki borè kè Sadomɔɔ yàa kúnè.

41 Sadomɔɔ tɔmmú tēmù nè o ciì ndè wàrimu o tɔmmú pátiri miéké. **42** Sadomɔɔ do bo Sedisademu nwe ke baké Isidayeeribé bəmou ke dò yəbie nsipísìnàà, **43** kékú ke bëe ò kùnné o cice Dafiti èì, kòo bire Odoboammu saaté o kpàtì.

12

Bè tìímmè Sisemmu (Wénté 2 Bekpààtìbè tɔmmú 10:1-15)

1 Kè Odoboammu kòte Sisemmu kè Isidayeeribëe tíí nkë bo ò pñ ntikpàtì. **2** Dè do sɔ́ nNebati bire Se-doboammu kpaaní Esibiti nwe ò do cokénè okpàatì Sadomɔɔ nwe ké kè kòte. Ò do ke mbo kékè bë tìímmè kékonné. **3** Kè bëe ò yu kòo kòtení Isidayeeribé tíí ndè kè bëe wënné kénáké Odoboammu ke dò: **4** A cice do ti fëñ mudaaatɔmmú mmu kë mù ti këite a mù nti yaate kè ti mpñ nha tɔmmú. **5** Kè Odoboammu bë tënné ke dò: Cíéténè, yewe yëtääti kó difɔnkúò kewëténí.

Kè bèè cíété. ⁶ Kòo tíí mbékótibè bèè do bonè o cice Sadomoo ké bè beke ke dò: Di yèmmè dò n tènné ñnti bë nnitibè.

⁷ Kè bekótibèe ò nàké ke dò: Kàa yie nkë dòò amáà bë kóo tñti ke bë nàánnè tináañsàatì, bë yó mpímmu a tñmmú sáà.

⁸ Okpààtì më nyí nyie mbékótibè ò duó nyìì tié, këbeke bëdapàmbè, o kó kutñkù këbë bèè ò bonè ke dò: ⁹ Bë nnitibè tu m bë yààte ditou n cice bë toú ndì céékù, di yèmmè dò m bë nàké ñnti?

¹⁰ Kè bëdapàmbè o kó kutñkù këbëe ò tènné ke dò: Benítibè bèè tu a cice bë toú ndìì tòu céé, ke tú á bë yààte di céékù, nàké bë ke dò a nòmbiyãäre céénèmu a cice ka. ¹¹ Kàa cice do bë toú ndìì tòu céé, a kperi bo pësté memmè. A cice do bë tiènnè idá nyi, kë fô mbo mbë tiènnè yedá yèè ã timátì ye yómmè.

¹² Difyè tâánnì yiè, Sedoboammu nè benítibè kë bëè wëtení Odoboammu borè, ò sòò bë nàké ke yèmmè. ¹³ Kòo sènkèrì bekótibè do ò duó nyìì tié nkébaao benítibè nè metankperímè, ¹⁴ kétünne o kó kutñkù këbë ò tié ntì nti, kébái nkë dò: N cice do di toú nditou céérì kë n kperi bo pësté memmè, n cice do di tiènnè idá nyi, kë mí m bo di tiènnè yedá yèè ã timátì ye yómmè.

¹⁵ Memmè okpààtì yetemè benítibè ò beke tì. Ti Yiè nKuyie nkuù do dòò memmè dè bo yiemmè kë kù do nàké tì Nebati bire Sedoboammu nè ku kóo tñti Aiya Sidoo kou nùù miëke kë tìì dòò.

*Dikpààtìyuu totémè
(Wénté 2 Bekpààtìbè tñmmú 10:16-11:4)*

16 Isidayeeeribε sō ndìì mònnì okpààtì í yie mbε kpεti kóò nàké ke dò:

Ti kpεti tú nè ba Dafiti Sεsee birε?

Ti múú mba tínti nè we?

Tínti Isidayeeeribε tí kònnè,

kε Dafiti bire mbaké de cíëtè.

Mεmìme kε bεe cíëté kéküñ. **17** Dε mònnì kε Odoboammu nkpaá baké Sudaa tempε nkəbe máà,

18 kétõ nhAdodammu wèè baké muhεikèntõmmú Isidayeeeribε borè, kε bεe ò buótí bεmou yεtárè kέkuø.

Kε Odoboammu nsō ndè fuute, kòò deke o naasántè mεcāá nkέcoké kékøte Sedisadεmmu. **19** Mεmìme Isidayeeeribε yatenèmè Dafiti cíëtè nè yíenní.

20 Isidayeeeribε kεè dìì mònnì Sedoboammu konnímè, kétíí nkétõ nkε bεe ò yùnì. Kòò tuøkení kε bεe ò pí ntikpàtì. Kε Sudaa naàmùnkù kəbe máà bεe nkpaá tū nDafiti cíëtè kóo kpààtì.

21 Mεmìme Odoboammu tùòkemè Sedisadεmmu kétíí nSudaa wuø nkəbe nè Bensamεe wuø nkəbe kó behääpòmbè bεe ño mmudoò, kε bε mbo tekøupíkèütè nè sikøupípísini (180000) kε bεe køte ke bo pønte Isidayeeeribε kó dikpààtiyuu kòò mbè baké wenwe Sadomøø kó debire. **22** Kε ti Yìè nKuyie mbéinnè ku kóo nítì Semmayø ke dò: **23** Náké Sudaa kəbe kóo kpààtì Sadomøø bire Odoboammu nè o kəbe nè Bensamεe wuø nkəbe nè besømbe ke dò: **24** N tú di báá køte kékpannè di tebií Isidayeeeribε. Bá wè, wèè kò nho cíëtè, mìì yε ndèè dòò dèè døò.

Kòò ti mbè nàké kε bεe tì kεè ke tì yie mbá wè kòò kò nho cíëtè.

25 Mεmìme kε Sedoboammuu maá kuduotí kέfii nSisemmu Efadaimmu tárì kó diheì kέmbo. Ò de nyíté kékøte kέmaá kuduotí kέfii mPenniyεedi.

Sedoboammu dòòmè meyei

26 Kè Sedoboammu totí o yèmmè ke dò: Kè dè sòké mie mbotí n kpààtìyuu wëti ke bo tünne Dafiti cífètè kòbe mbe. **27** Kè benítìbè kpaá kɔrì Sedisadëmmu ti Yiè nKuyie ncífètè iwūõ féù, bë yèmmè bo wëte kétünne Odoboammu Sudaa kòbe kóo kpààtì kë bë n ku. **28** Ò totí dìi mònñì o yèmmè kédòò issoñààke idéi, kénáké Isidayeereibë ke dò: Di sűñ nSedisadëmmu nwe mukòtimù. Di mmònñì ntènè kuyie nkùù ti dènnènì Esibiti.

29 Ò me nyí kécónné fesoñààfè mafè Beteedi, fetefè Danni tenkè. **30** Mèmme ò tannémè Isidayeereibë meyei mmièke kë bëe to fesoñààfè tefè kéndentì kë fè kòtenè Danni èì.

31 Kòo maá yewūñtòrè yetärè ìnkè kédei bë cuokè ikuú niùbè, bë ténkè í ntú Defii botí kòbe. **32** Mèmme Sedoboammu dòòmè dibanni otànkù niínwè yiè tepíítè nè dinummurì Sudaa kòbe do baà mmèè botí, kédeke o mómmu ñdiwūñtònnì ìnkè kéfié iwūõ issoñààke ò do dòò ì, kéwaá nyikuú niùbè kékannè Beteedi ò maá yèè wūñtòrè kpéí. **33** Ò do dèke ò maá dìi wūñtònnì Beteedi di ìnkè otànkù niínwè ò do tâaté wè kó diyè tepíítè nè dinummurì ndi. Dë yiè ndi ò duómmè kë Isidayeereibë ãnné dibanni, kòo deke ke bo tuø nyepärè.

13

Ti Yiè nKuyie nkpànnèmè Sedoboammu Beteedi

1 Kè ti Yiè Kuyie ntõnní ku kóo nìti mòù, kòo íté Sudaa tenkè kétuøke Beteedi, ke sô nSedoboammu bo ke tuø nyepärè diwūñtònnì ìnkè. **2** Kè ti Yiè

nKuyie nduó nkè ku kóo tɔntì béinnè diwūstònnì ke dò: Fɔ́ ndiwūstònnì, keè ti Yiè nKuyie ntu mù. Ti Yiè nKuyie ntu bè yóó peité debire marè nde Dañfiti naàmùnkù miéké ké dè yu ke dò: Sosiasi, kè de kó debiréé da fíé ikuó niùbè bëè tùà nyiwú ãñkè, kétuo nyenitikù ãñkè.

³ Kòò deè ke dò: Nte di bo banté dè ke dò nti Yiè nKuyie nkuù bëi. Diwūstònnì bo yaté kè mëkù ñkó mutápeí mmùù còú di ñkè kè mùù nunté.

⁴ Kòò kpààtìi keè ò kpànnèmè diwūstònnì ke pñkù kóò fietí fénómbife ke dò: Pñnnè we!

Kè de kó tenòùtèe kpeíó ò téñke í nna ké tè tèñnéni.

⁵ Kè diwūstònnìi yaté, kè mutápeí nnunté kù tì nàkémè ku kóo nìti kòò tì bëi. ⁶ Kòò kpààtìi náké Kuyie nkóo nìti ke dò: N da báámmu bántè ti Yiè nKuyie nha tñ nkù kè n nòùtèe wëte kéténne.

Kè Kuyie nkóo nìti bántè ti Yiè nKuyie nkè tèe wëte kénáá ntè do dòmmè. ⁷ Kòò kpààtìi náké Kuyie nkóo nìti ke dò: Kòtení kè ti kò n cïëtè kàa di kè n da cù.

⁸ Kè Kuyie nkóo nìtii náké okpààtì ke dò: Bá kàa bo n duó nha kpàtì kó dikéè n yí kɔri a cïëtè ke bo di yoo n yà dèmarè die. ⁹ Ti Yiè nKuyie nni n nàkémù ke tú m báá di dèmarè, m më mbáá yà, m më mbáá wëte kétünne n kéténí kùù ce kékò.

¹⁰ Ò më nyí kétünne kuce tekù, ò téñke í ntünne ò kòtení kùù Betëedi.

Kuyie mpäänáañti náañtò yetemè ku kpëti

¹¹ Dë do sɔ́ nti Yiè nKuyie mpäänáañti náañtò məù weè bo Betëedi ke tú odakótì, kòò bíí kòte kóo nàké Kuyie nkóo nìti dòò dè Betëedi nè ò nàké tìi náañti

okpààtì, ke tì nàké timoù bε cice. ¹² Kòo beke ke dò: Ò kété ɔ̄nkuce?

Kè bεe ò benke Kuyie nkóo nìti wèè yènní Sudaa tenkè ò tūnne kùù ce. ¹³ Kòo náké o bí ke dò: Boúnè n sāmmarímú kàrì.

Kè bεe dì boú kòo deke, ¹⁴ kétūnne Kuyie nkóo nìti, kóò nìnte ke s̄ó nhò diéké mutie diemù mamù kó medéé. Kòo ò beke ke dò: Fôò tu Kuyie nkóo nìti wèè yènní Sudaa tenkàà? Kòo dò: Eε, mí nwe.

¹⁵ Kè Kuyie mpāänáaňtì náaňtò dò: Kotení kè ti kò nkàa di. ¹⁶ Kè Kuyie nkóo nìti dò: N yí yóó da neinè kè ti kò nkè ñ di dèmarè yoo n yà die. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie nni nnakému ke tú m báá di dèmarè die m me mbáá yà, m me mbáá wëte kétūnne ñ kéténí kùù ce kékò.

¹⁸ Kòo népoo ò tènné ke dò: M múnke tú Kuyie mpāänáaňtì náaňtò nwe ke da dònnè. Ti Yiè nKuyie nkuù tɔnní ku tɔnnì kè dì ñ nàké ke tú n da yúní kè ti kò nkàa di kéyà.

Ke yé kòò soúmmu! ¹⁹ Menmè kè Kuyie nkóo nìti ò neinè kè bεe kò nkε bo di kéyà.

Kuyie nkpannémè ku pāänáaňtì náaňtò

²⁰ Bè kàri dìì mònnì ke yo nkè ti Yiè nKuyie mbéinnè ku pāänáaňtì náaňtò, wèè me ntūnne koò yùní, ²¹ kòo náké Kuyie nkóo nìti ke dò: ti Yiè nKuyie ntu a mè nyetemè ku náaňtì, bá a í tūnne kù do da nàké tì. ²² Ke wëtení ke di ke yà, kù do yé nha báá di dè, a me mbáá yà. A yóó naá nhokpadøuti nwe. Bè í yóó da kùnné a yembè fɔ̄ti.

²³ Bè di dìì mònnì ke yà ke dèè, kè Kuyie mpāänáaňtì náaňtò wèè do ò tènnéní kòo boú o népo sāmmarímú kàrì, ²⁴ kòo deke kénkündi.

Kè dicìrícìrlì ò dinté kuce kékua kédəúnko, kòò nduó kè sãmmarímú còrmú kè dicìrícìrlì còrmú.
25 Kè bëcepëmbè mpënku koò yàu kòò duó kè dicìrícìrlì còrmú, kè bëe kôte ke tì náké Kuyie mpãänáańtì náańtò wenwe kó diheì. **26** Ti Yiè nKuyie mpãänáańtì náańtò wèè do ò tẽínéní, ò tì këe dìi mònñi kékéi nké dò: Kuyie nkóo nítì weè yete kù do ò náké tì, kè kù duónní dicìrícìrlì kè dì ò kùa, kéndònnè kù do tì nhò nákémè.

27 Ò bëi mëmme këdeè ke dò o bí boú o sãmmarímú kàrà.

Kè iì dì boú, **28** kòò kôte kénss nti Yiè nKuyie nkóo nítì duó ke cääñko kuce miëke, dicìrícìrlì nè sãmmarímú kè dè còrmú, bá dicìrícìrlì í ò càáké, dì me nyí kùa sãmmarímú. **29** Kòò ò tùóté këdaá nsãmmarímú ũnké kékònnè ke bo ò sié, kóò kũnné. **30** Wè ò sié dìi mònñi këdeè kóò kũnné kufõti ò do keú kù o mómmu nho kpéí, ké nhò kûri ke sáútí ke tú: Áú! Ti népo kumu.

31 Bè ò kũnné dìi mònñi këdeè ke ti Yiè nKuyie mpãänáańtì náańtò náké o bí ke dò: Kè ñ ku dìi yiè dí n kũnné di me nkûnné kùù fõti Kuyie nkóo nítì ké n dòú nképéennè o kûñ. **32** Ti Yiè nKuyie nhò duó ntìi náańtì kòò tì bëi ntì yóó dòòmu, ò náké tì Beteedi kó diwüñtònnì kpéí nnè yèè bo Sammarii tempë nyé kpéí.

33 Nè mëmme Sedoboammu í ncèète, kòò bañ nsoké ke waà nyikuá nìùbè, kè wèè dò wèè ò dòò ikuá nìùtì, kòò nfeu iwüñ yewüñtòrè yèè bo yetòrè ũnké.
34 Dë kó mëborime mëe do tanné Sedoboammu cëstè temou meyei mmiëke, kënte ke bëe tè kùa páíí kë te yëtìrlì kpánné.

14

*Kuyie mpāänáañtì nääñtò Aiya nákémè
Sedoboammu bire yóó kúmè*

¹ Kè Sedoboammu bire Abiya muøke. ² Kòo náké o pokù ke dò: Íté kékøte Sido ti Yiè nKuyie mpāänáañtì nääñtò Aiya borè. Weè do n náké ke dò n yóó di tikpàtì. Á ceete amáà kòò báá banté a túmè m pokù. ³ Ntɔ pëëbè tēpíítè, nè yekàtindà, nè mëcekùò ndidénnì, kékøte kóó yà kòò da náké tì yóó tuøkení debirè.

⁴ Kòo pokùù dòò ò náké tì, kéíté kénkøri Sido Aiya cíëtè. Aiya do kótému ke téñke í nkpaá wúó.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie mme ndie nkóò náké ke tú: Sedoboammu bire deè mə nkòò pokù kòriní a borè ke bo pãá, kòò tòòkènì á ò náké ke dò muu, ò í yó ndó á ò banté.

⁶ Aiya kèè dìì mònnì o nacènà dibòrì kébéi nkè dò: Tanní fɔ nSedoboammu pokù. Dè dòmmè kàa í dò bè da banté? N yóó da náké tì nääñtì cëëmu.

⁷ Kòte kénáké Sedoboammu ke dò: Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeeribè tū nkù tu kuù ò dèite Isidayeeeribè miekè koò dòò okpààtì. ⁸ Kuù fiète Dafiti kó tikpàtì ke tì nhò duó, ò më nyí yie nkè tū nku kóó tɔñtì Dafiti yèmmè, ò do tūmmu ku tannò yemøu, ke kù tūnnè o yèmmè memøu ke dɔøri kù dómè máà. ⁹ Kè wenwe më ndòòri meyei nkè dè pëëté bëè ò niiténè ke di tikpàtì, ke dòò yebøkè, ke maá sitenkaanìi, kékøti Yiè nKuyie mmiékè ke kù bùtinné. ¹⁰ Deè te kè kù yóó yóú kè meyei ndo o cíëtè. Kù tu kù yóó kuømu o fuku kó benitidaabè, békötibè nè ibí bëmøu, tidaatì nè bëè í tú tidaatì kékáúté o cíëtè bë õõ káúté mëè botí

tiyontì nè kuhaa. ¹¹ Sedoboammu cǐɛtè kɔbε bɛè bo kú diheì simoó siì yóó bɛ càáké, kɛ bɛè ku dikpáà tinòtì bɛ cò. Ti Yiè nKuyie nkuù bɛi.

¹² Onitipòkù fɔ nyíté kékò. A naàcètè bo na dìi mònnì diheì kó dibòrì debirε yóó kú dìi mònnì. ¹³ Kè Isidayeeeribε bémouu kɔmmú de kũñ nké dè kũnné, dɛn̄de dɛmáà Sedoboammu cǐɛtè mieke bɛ yóó kũnnémè. Deè mieke nké dɛmáà ti Yiè nKuyie nyIsidayeeeribε tū nkù yàmè mɛborime kù pénṣirì mè. ¹⁴ Ti Yiè nKuyie nyóó waámmu okpààtì Isidayeeeribε mieke, wèè yóó kuɔ Sedoboammu cǐɛtè temou. Dè yóó dəòmu bàmbà. ¹⁵ Ti Yiè nKuyie nyóó potému Isidayeeeribε kɛ bɛe sãntè tipèntì õõ sãntèmè mɛniɛ mmieke, kuyaakù nampe dìi mònnì. Kè kùu bɛ bɛti ku eì sàràri kù duó ndì be yembè, ké bɛ cie nkè bɛe sénté kukó nyáà bɛ fiíkú mèè kpéí ndibòà Asedaa kó itedeí ke íi nku mieke. ¹⁶ Ti Yiè nKuyie mbo dootóo Isidayeeeribε Sedoboammu dàò mèè yei nkpéí nké te kɛ be múnke dàò meyei.

¹⁷ Kè Sedoboammu pokùu íté kénkũnti kétuakε Tidisaa, ò nà dìi mònnì o cǐɛtè kó dibòrì kɛ debirε kú. ¹⁸ Kè bɛe dè kũnné kɛ Isidayeeeribε bémou kɔmmú de kũñ nkéndònne ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè ku pãänáaàntì náaàntò Ajya kòo tì bɛi.

¹⁹ Sedoboammu pĩ mmùù tɔmmú temù, ò doké mèè botí nè ò di mèè botí tikpàtì dè wàrimu Isidayeeeribε kpààtìbè dɔɔrimè pátiri mieke. ²⁰ Sedoboammu do tú okpààtì ke dò yebie nsìpísidé nè yèdéè ndi kékú kòo bire Nadabuu saaté o kpàtì.

*Odoboammu naámmè Sudaa kɔbε kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tɔmmú 12:1-16)*

21 De mònnì ke sô nSadomwô birë Odoboammu tu Sudaa kôbe kóo kpààtì. Ò do yóó di tikpàtì ke mòke yébie nsípísìnàà nè dìmáà ndi, kénta tikpàtì ke dà yébie ntépiítè nè yèyiekè, kémbo Sedisademu ti Yiè nKuyie ntââté dìù èì Isidayeëribë botí imow miékë kë ku yètìrì bo ndì bo. O yô yètìrì do tú Naama kòò tu Amøniibë botí kou. **22** Kè Odoboammu dòò ti Yiè nKuyie nyí dô dè, kéyií nku miékë kë dèè pëëté o yembè kpere do dòmmè. **23** Bembë bëè do maá yetòrè ke fííkú yetârè nè dibòò Asedaa kó itedeí yetârè yemow ñinkè nè detie ndemow také. **24** Kòò tonté kédòònè titouti kétanné benitipòbè bë yó nkori ke dounè bë be kó ibøakuá yëmmè. Bë do tekií ibotí ti Yiè nKuyie ndo duó nkè bëè beti ì kó isokë nyi.

25 Mëmìmë Odoboammu kpàtì benni nummuri miékë Sisaki Esibiti kóo kpààtì domè Sedisademu ké bë pònts, **26** kétuóté ti Yiè nKuyie ncîëtè kó tinentì, nè tekpààtìcîëtè kpèti timow páíí, kétuóténè tissodépììti Sadomwô do dòò tì. **27** Kòò kpààtì Odoboammu dòò disowwûj kó tidjpiìtì kékôj nde kó difòtìrì, ké tì duá ntihâapòntì tì bâa tekpààtìcîëtè kó dibòri. **28** Kòò kpààtì níí nkori ti Yiè nKuyie ncîëtè kë bë tì tò, kòò kò mbëe tì kòtenè tihâapòntì tì bâa tekpààtìcîëtè ti kó kudieku.

29 Odoboammu dòòrìmè témè ò dòò dèè kó dimàà, dë wârimu Sudaa kpààtìbè dòòrìmè pátíri miékë. **30** Odoboammu nè Sedoboammu bë do dokùmu sââ. **31** Kè Odoboammu kú kë bëè ò kùnné o cië Dafiti èì, o yô yètìrì do tú Naama Amøniibë èì kou, kòò birë Abiyammuu sôaté o kpàtì.

15

*Abiyammu tumè Sudaa kòbè kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 13:1-3, 22-23)*

¹ Nebati bire Sedoboammu kpàtì benni tèpíítè nè diniínnì miéké nké Abiyammu naámmè Sudaa kòbè kóo kpààtì, ² kéntɔ tikpàtì kε dò yεbie nyètāäti kε bo Sedisadëmmu. Abusadëmmu kóo sapàà mMaaka weè do ò peitέ. ³ Kòo tūnne o cice do dòò mèè yεi mbá ò í nduó nho yèmmè memou ti Yiè nKuyie nho yààrì Dafiti kòmè. ⁴ Nè Dafiti kpéí nkè ti Yiè nKuyie nyóu kòo yaàbire baa sɔaté tikpàtì kòo fuku báá paà tikpàtì, nè Sedisadëmmu bo ntùmè be kó diheidiè. ⁵ Dafiti do dɔɔri ti Yiè nKuyie ndó mèmmè, ò do í yóu ti Yiè nKuyie nhò nàké yèè nò kó dìmarì mudòràrimù, kè dè í tú Üdii Itiibε botí kou kpèti.

⁶ Odoboammu fòmmu mumou miéké ò do dokùnèmu Sedoboammu.

⁷ Abiyammu dàòrìmè tèmè ò dòò dèè kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtìbè dàòrìmè pátíri miéké. Abiyammu nè Sedoboammu bè do dokùmu o fòmmu mumou miéké. ⁸ Dε kó difɔñkúò kè Abiyammuu kú kè bèè ò kùnné Dafiti εì, kòo bire Asaa sɔaté o kpàtì.

*Asaa tumè Sudaa kòbè kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 14:1-2. 15:16-19.
16:1-6, 11-14)*

⁹ Isidayeeeribe kpàtì Sedoboammu kpàtì benni sìpísìdé kperí miéké nké Asaa naámmè Sudaa kòbè kóo kpààtì, ¹⁰ kéntɔ tikpàtì kε dò yεbie nsipísìnàà nè dìmáà kε bo Sedisadëmmu. O yɔ́ kóo yɔ́ yètìrì

do tú Maaka Abusadommu kóo sapàà. ¹¹ Kè Asaa ndɔɔri ti Yiè nKuyie ndómè kéndònnè ò yààrì Dafiti, ¹² kédenne o èì benitipòbè bèè dɔuti dɔutinè benitidaabè be kó ibɔɔkuó yëmmè, kédeite sibɔɔtenkaanì o yembè do dàà si, ¹³ kédennenè ketikè o yò kótì tinitipokpàti, ke yé ò do ciékémè isòke kó tebɔɔtenkaanitè bè tu tè Asitaditee, kè Asaa te kɔñ kébɔ nké tè còu nSetinɔɔ biriku mièke. ¹⁴ Kè yetòrè baa nè nkpaá, bá nè memme kè Asaa duó nho yëmmè memou ti Yiè nKuyie nho fòmmu mumou mièke. ¹⁵ Kòo tanné ti Yiè nKuyie ncíetè mièke o cicè ku pã yèè párè nè o mómmu nhò kù pã yè, yèè tu timátì péítì nè mesoɔ nnè tinentì.

¹⁶ Mudoò muù do bo Asaa nè Basaa be cuokè be fòmmu mumou mièke. ¹⁷ Kè Basaa Isidayeeribè kpààtì do Sudaa kàbe mudoò, kérmaá kuduotí kékíté Damaa ke bo pénné kuce Asaa Sudaa kàbe kóo kpààtì. ¹⁸ Memme kè Asaa túóté timátì péítì timou nè mesoɔ mmemou ndèè do kpaá ti Yiè nKuyie ncíetè nè tekpààticíetè ké dè toú nho kó betɔmbè, kè bè bo kàte Damaasi ké dè duó nTabidimɔɔ bire Esiyɔɔ bire Benni-Adadi, Sidii kóo kpààtì, kòò nàké ke dà, ¹⁹ wèè yóu kè bèè mɔate metaummè be nnè we, be yembè do mè mòke mèè botí, deè te kòò ò pà de kó dipànnì ke tú wèè tɔténè Basaa Isidayeeribè kpààtì metaummè, kòò ténke báá ò do mudoò. ²⁰ Kè Benni-Adadii yie nhokpààtì Asaa ò nàké tì, kédeite bèè ni okpààtì àãpòmbè kétɔ nkè bèè kàte kérpɔntè Isidayeeribè ekè, Íyɔɔ èì nè Danni kperì nè Abèdi-Beti-Maaka kperì nè Kinnedoti kó kutempè nkumou, kérpɔntenè Nefutadii èì dimou. ²¹ Basaa tì kèè diì mònnì kékünné kuduotí marimù Damaa

kéwẽte Tidisaa. **22** Kòo kpààtì Asaa tíí nSudaa kòbe bémou páíí, ò í nsùó nhòmòù, kè bëe túóté yetárè yemou nè ideí Basaa do maánè dè kuduotí kékii Damaa eì, kémáánè kuduotí Kebaa eì Bensamée tempë mmiëke nè Misipaa kpéri.

23 Asaa dəòrìmè témè, o kõmbùò, nè ò dòò dëè kó dimàà, dè wàrimu Sudaa kpààtìbè dəòrìmè pátiri miëke. Asaa kòté dìì mònñì kémuaçke singàçèi. **24** Ò do ku kë bëe ò kùnné o yààri Dafiti eì ndí, kòo bire Sosafatii weè sàaté o kpàti.

Nadabu naámmè Isidayeeeribè kpààtì

25 Sedoboammu bire Nadabu do naá nyIsidayeeeribè kpààtì Asaa Sudaa kòbe kóo kpààtì kpàti benni dèrinnì ndí, kéntø tikpàti ke dò yëbie nyèdëè, **26** kédòò ti Yiè nKuyie nyí dó dë, kétünné o cice do dòò mèè yei nkétanné Isidayeeeribè meyei mmiëke. **27** Kè Isakaa naàmùnkù kou Aiya bire Basaa ndó kébø nNadabu ke sô nyIsidayeeeribè pi Kibetõõ Fidisitëëbe eì, bë de nhò kùo. **28** Basaa do kùo Nadabu Asaa Sudaa kòbe kóo kpààtì kpàti benni tâánnì ndí, kékiete tikpàti. **29** Ò còuté dìì mònñì tikpàti kékoo Sedoboammu ciëtè temou páí, ò í nsùó nhòmòù, kéndònné ti Yiè nKuyie ndo ti béimmè Sidoo eì miëke nè ku päänáañti nääñtò Aiya nùù miëke. **30** Sedoboammu do dòò mèè yei nkétanné Isidayeeeribè bémou meyei mmiëke mëè do íi nti Yiè nKuyie nyIsidayeeeribè tû nkù miëke, mëè do te kë tìi bë tùòkení.

31 Nadabu dəòrìmè témè ò dòò mèè kó dimàà, dè wàrimu Isidayeeeribè kpààtìbè dəòrìmè pátiri miëke.

32 Asaa do dokùnèmu Isidayeeeribè kpààtì Basaa sââ.

Basaa naámmè Isidayeeeribè kpààtì

33 Sudaan kôbe kpààtì Asaa kpàtì benni tâânnì ndi Aiya bire Basaa naámmè Isidayeeeribè kóo kpààtì kémbo Tidisaa ke dò yebie nsipísìdé nè yènàà, **34** kédòò ti Yiè nKuyie nyí dó dè, ò do tûnne o cice Sedoboammu kó meyei mme ò do dòò mè kétanné Isidayeeeribè meyei mmiekè.

16

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Ananni bire Seuu ke dò wèè náké Basaa ke dò: **2** Mí ndi Yiè nKuyie mmîl ò küténí mutââ mmiekè koò dòò okpààtì, kòò baké n nítibè Isidayeeeribè, ke tûnne Sedoboammu kó meborime, ke tanné n nítibè Isidayeeeribè meyei mmiekè ke íi mmiekè. **3** N yóó káútému o cîëtè kè tèe dontené Nebati bire Sedoboammu kpete. **4** Á ò náké ke tú n yë nho cîëtè kou wèè bo kú dihei simoá siì yóó ò càáké, kè wèè ku dikpáà tinâtì ò co.

5 Basaa dòòrìmè têmè ò dòò dèè kó dimàà nè ò doké mùù doò. Demou dè wàrimu Isidayeeeribè kpààtìbè dòòrìmè pátíri miekè. **6** Kè Basaa kú kè bëe ò kûnné Tidisaa. Kòò bire Edaa ssooté o kpàtì.

7 Ti Yiè nKuyie ndo duó nkè Ananni bire ku pâänáaàntì nâaàntò Seuu béinnè Basaa nè o cîëtè ò dòò mèè kpéí mmeyei ke íi nti Yiè nKuyie mmiekè nSedoboammu do dàòmè, nè ò kùomè Sedoboammu cîëtè temou.

Edaa tumè Isidayeeeribè kpààtì

8 Asaa Sudaa kòbe kóo kpààtì kpàtì benni sipísìdé nè dikuónnì miekè nkè Basaa bire Edaa naámmè Isidayeereibè kpààtì kémbo Tidisaa ke dò yebie nyèdéé. **9-10** Kòo kóo ãápònkokti Simmidi wèè do baké okpàrànaaséí dikéè kòo ndó kóo bo. Asaa Sudaa kóo kpààtì benni sipísìdé nè diyiennì miekè do nkè. Diyìè marì kè Edaa mbo Tidisaa wèè baké tekpààtìcítè o cítètè miekè kékè mènaà nkémuó. Kè Simmidii taroo kóo poté kékua kécouté tikpàtì. **11** Ò na dìì mònnì kékari dikpààtìkàrì kékua Basaa cítètè temou páíí ò í nsùú nhonitidòù mòù o cítètè miekè yoo o cédétè kou, yoo òmoù wèè taunè Basaa. **12** Kè Simmidii kuò Basaa cítètè temou kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè Basaa kpéí nnè ku pâanáaàntì náaàntò Seuu nùù miekè. **13** Dendé kó dimàà dè ò tûòkení o yei kpéí nkè nè o bire Edaa kôme ò do dòò mè kétanné Isidayeereibè meyei mmiiekè kékè nti Yiè nKuyie mmiiekè nè be kó mubɔɔféù.

14 Edaa dòòrímè témè ò dòò dèè kó dimàà dè wàrimu Isidayeereibè kpààtìbè dòòrímè pátiri miekè* ndè í tú Bekpààtìbè tɔmmú pátiri ketirì yoo didéri, bè nàá nyèmayè kpéí nkè kè dè kó yepáte í bo nkéké Kuyie nnáaàntì pátiri miekè.

Simmidi naámmè Isidayeereibè kóo kpààtì

15 Sudaa kòbe kóo kpààtì Asaa kpàtì benni sipísìdé nè diyiénnì miekè nkè Simmidi naámmè Isidayeereibè kóo kpààtì, kéntò tikpàtì ke dò yewe yèyiekè. Dè do sɔ́ mbè pi Kibetɔ́ɔ nwe Fidisitèébè elì. **16** Béhãápòmbè kèè dìì mònnì be karì ke dò nSimmidi bo nhokpààtì koò kùo. Dè kó diyìè dimàà

* **16:14** ...kpààtìbè dòòrímè pátiri: Bè nàá ndìì pátiri kpéí dié

mieke kè Isidayeeeribee pĩ nhohãapònkótì Omidi tikpàtì dende dihãapònkari. ¹⁷ De mònnì Omidi nè o ãäpòmbè kè bëe íté be do kari dè képi Kibetjɔɔ kékɔte kedo Tidisaa. ¹⁸ Simmidi sɔ̄ ndìì mònnì bëhãapòmbè do diheì kòo kɔte kétá tekpààtìcítéte o kó kudieku kécóu nkè tèe ò wènnénè kécóúté kòo kú. ¹⁹ Dende ò tuòkení o yei nkpéí nkè, ò dòò mè ti Yiè nKuyie nyí dó dè, ke tünne o cice Sedoboammu kó meyei nhò do dòò mè kétanné Isidayeeeribe meyei mieke.

²⁰ Simmidi dòòrìmè témè, ò bømmè okpààtì, dè wàrimu Isidayeeeribe kpààtìbè dòòrìmè pátiri mieke.

²¹ De mònnì kè Isidayeeeribee toté kè diwétirì tünne Kinati bire Tibinni ké we mpĩ ntikpàtì. Kè diwétirì terì nkpaá tū nhOmidi. ²² Omidi kó ditñnnì dìì do na Tibinni kpéri kè Tibinnii kú kè Omidii naá nhokpààtì.

Omidi naámmè Isidayeeeribe kóò kpààtì

²³ Sudaa kòbe koo kpààtì Asaa kpàtì benni sipísítäati nè dìmáà mieke nkè Omidi naámmè Isidayeeeribe koo kpààtì kémbo Tidisaa ke dò yebie nyèkuò. Ò do tɔ̄ tikpàtì ke dò yebie ntepííté nè yèdée ndi. ²⁴ De kó difñnkùò kédonté Simmedi borè Sammarii tärì medítibii nsikəupísìkuò (6000) kémáá diheì de kó ditärì ũnkè, ké dì yú ò dì donténè wè kó diyètirì ke dò Sammarii. ²⁵ Kè Omidii dòò ti Yiè nKuyie nyí dó dè képëeté bëè ò niiténè ke di tikpàtì. ²⁶ Ò do tünne Nebati bire Sedoboammu kó meborime mmé, ò do dòò mèè yei nkétanné Isidayeeeribe meyei mieke kéyíi nti Yiè nKuyie mmiëke nè be kó mubøøfèù.

²⁷ Omidi dɔɔrìmè tẽmè nè ò doké mùù doò dè wàrimu Isidayεeribε kpààtìbè dɔɔrìmè pátíri miékε.
²⁸ Kòo kú kè bèè ò kũnné Sammarii kòo bire Akabuu sɔaté o kpàtì.

Akabu naámmè Isidayεeribε kóo kpààtì

²⁹ Sudaan kòbe kóo kpààtì Asaa kpàtì benni sipísítãati nè diniínnì ndi, Omidi bire Akabu naámmè Isidayεeribε kóo kpààtì, kéntø tikpàtì ke dà yebie nsipísídé nè yèdée, ke bo Sammarii.
³⁰ Kòo bire Akabuu dàò ti Yiè nKuyie nyí dó dè kè dèè pëëté bèè ò niiténè ke di tikpàtì. ³¹ Ò tûnnemè Sedoboammu borime kè dèndé ntú mpútì, kòo kòte kétuóté Sidoniibe kpààtì Itibaadi kóo sapàà nSesabεedi képuoke kénínkú dibòò Baadi iikè ké dì flé iwññ, ³² kémáá dibòò Baadi ditou Sammarii kémáá de kó ditou miékε diwññtònnì, ³³ kéfiínnè ndibòò Asedaa kó kutedòú kényí ti Yiè nKuyie mmiekε kè dèè pëëté Isidayεeribε kpààtìbè sombé bèè ò niiténè ke di tikpàtì.

³⁴ Dε kó yemòrè miékε nkε Iyεdi Betεedi kou wëtε ke maámè Sedikoo kó kuduotí ké nkù püñku kè o kóo po Abidammuu kú, kòo nkpetì yecákè kòo bíyãätè Sikubuu kú, ti Yiè nKuyie ndo tì nákému Nunni bire Sosuwee.

17

NKuyie mpääññañtì náañtò Edii nákémè kutayietí kpéí

¹ Kè Edii, Tisibii εì kou, Kadaaadi tempë nkouu náké okpààtì Akabu ke dà: Ti Yiè nKuyie ny-Isidayεeribε tū nkù bomu kè n tu ku kóo tɔntì.

Timaàntì í yóó mantè, fetaafè mε nyí yóó ni, kè mii sàà í bëi nke tú fëe ni.

Edii bomè Kediti kó tekóntè

² Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Edii ke dò: ³ Íté kékotè diyiè yìèní këè bíékè kukó nSuditëë kénsoori Keditii kó tekóntè miëke tèè bo Suditëë yáà diyiè yìèní këè bíékè. ⁴ A yó nte nyɔ nkè n duó nkè yekãkã nda duò mmudiì.

⁵ Kòo dòò ti Yiè nKuyie nhò nàké tì kéríté kékotè kémbo Keditii kó tekóntè miëke Suditëë diyiè yìèní këè bíékè. ⁶ Kè yekãkã níí ò duó mudiì nè imaa ndikùnweñì nè kuyuoku.

Edii kòtemè Sadëputaa okúpokù cîëtè

⁷ Kè dè mboní kè tekóntè kó menie nkúñ ke yé fetaafè téñke do í niùmè. ⁸ De mònnì kè ti Yiè nKuyie nhò bëinnè ke dò: ⁹ Íté kékotè Sitëë tempë nSadëputaa èì kémbo, n nàkemu okúpokù mòù dëboré, kòò bo nda duò nkàa yo.

¹⁰ Memìme kòo íté kérpí nSadëputaa kó kuce, kétuøkoo diheì kó dibòrì kényà okúpokù mòù kòò kau idéí. Kòo o yu ke dò: M pâ menie nkè n yá.

¹¹ Kòo nitipòkù nkori ke bo yënténí kòo wëte kòò yu ke dò: Á m pâni mudiì. ¹² Kòo nitipòkùù ò tèñné ke dò: Ti Yiè nKuyie nha tû nkù yëmu n yí mòkemè mudiì mamù mùù bëíñé, muyuo mmuù kpaá teconkute miëke ke mânne a bo pikumè dinacekutiri, mëkùù nsámàpó dikodénnì miëke. M mè nkau idabí ke yóó de ndøò, nè m birë kè ti di kédéè kémbaraa mukúñ. ¹³ Kè Edii ò tèñné ke dò: A bá nyïèkù, kòte kédøò a dò kédøòmè, kàa dòò á keté kékaké dikàtìndàà sámàpó kékotenní ké n duó nke né

na kékaké fō nnè a bire di kpéri. ¹⁴ Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeriibe tū nkù bémimmo ke tú: Muyuo nyí yóó deè teconkute miéké, mèkùò mmé nyí yóó deè dikodénní miéké, kè kù yàa duónnenní fetaafe.

¹⁵ Kòo kòte kédòò Edii ò náké tì, kè bè nyo mbemou wenwe nè o bire nè Edii. ¹⁶ Muyuo nyí ndèè teconkute miéké, mèkùò mmé nyí ndèè dikodénní miéké, ti Yiè nKuyie ndo ti nákémè Edii kòo ti bái.

Edii fòùkùnnemè okúpokù bire

¹⁷ Kè okúpokù Edii bo wèè cítetè, kòo biree muáké kè dè ncéé mediè nkè dèè kú. ¹⁸ Kòo náké Edii ke dò: Ti kpèti dòmme mí nnè fō nti Yiè nKuyie nkóo nìti? A kòtení n cítetè ke bo dentè n yei mmé ti Yiè nKuyie nkékuò m biraà?

¹⁹ Kè Edii dò: N duónní a bire.

Kòo dè còuté onitipòkù nòu miéké kédékénè kudànkù kudieku nhò ã dè, ké dè dòú nho dòù ìnkè, ²⁰ kébántè ti Yiè nKuyie nke dò: Ti Yiè nKuyie n tū nkù, a dò kédòòmu mèyei nhonitipòkù yie nke kùò o bire, wenwe wèè n còuté o cítetè miekaà?

²¹ Kè Edii nhokù dèbire ìnkè ke dò kucc mètāati ke báá nti Yiè nKuyie nke tú: Ti Yiè nKuyie n tū nkù, n da báámmu yóó kè dèbire wénni wétení dè miéké.

²² Kè ti Yiè nKuyie ncòuté Edii báammì, kè dèbire wénni wétení dè miéké kè dèè foute. ²³ Kòo dè cùténní keduó nde yò ke dò: A bire fòùmu!

²⁴ Koò nitipòkùu ò náké ke dò: Di mmònní m bantému ke dò nha tú Kuyie nkóo nìti, ke náá ntimoómmonti ti Yiè nKuyie nda duò ntì.

18

Edii nákémè fetaafe yóó wéte kénimè

1 Kè dèe mɔntε kémμɔkε yεbie nyètāati kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Edii ke dò: Kɔte kέbenke amáà Akabu, n yóó duó nkè fetaafeèe nimu.

2 Kè Edii nkɔri ke bo bɛnke omáà Akabu.

Dε do s᷑ ndikɔnnì dεukεmu Sammarii. **3** Nè dε kpéí nkε Akabuu yú Abudiasi wèè baké tekpààtìc̄f̄t̄. Abudiasi do tú wèè dé wenwe ti Yiè nKuyie. **4** Sesabεedi do kɔù dìi mɔnnì ti Yiè Kuyie mpānáañtì náamłbè kè weè sɔnnε Kuyie mpānáañtì náamłbè tekòùt̄ (100) kε bε toté yetř̄è yèdēè, dii nsipísìnùmmù, diterì memmε kε bε sɔnnε titādèntì tidiéti mieke, kε mbè duò mmudìi nè menie. **5** Kè Akabuu ò yu kóò nàké ke dò: Ti ce ndihεì dimou sibií borè nè ikó mborè, kέyà ti bo pété timútì kέduó nsisεñ nè sāmmarímubè, kè dèe yie nkè ti báá kuɔ iwuñ.

6 Kè bεè toté dihεì yewétiyè bε yóó ce nyè. Kè Akabuu kété o kó kuce, kε Abudiasi keté o kó kupíkù. **7** Ó kétóo memmε kέconè Edii kóò banté kéninkú késñnnó o iìkè ke dò: Okótì Edii, f᷑ nweà?

8 Kòò ò těnñé ke dò: Mí nwe! Kɔte kénáké okpààtì ke tú n kéróomu. **9** Kè Abudiasi kuónko ke dò: N da cákε ba okótì kàa yó n fíté kè Akabu m p̄i nkékuø? **10** Nè ti Yiè nKuyie nti tū nkù, dihεì marì í bo okpààtì í tɔ ndì bɛnìtìbè kè bε bo da wammú, kε dihεì marì kɔbe yoo dikpààtiyuu marì yñ a í dè bo, bεè duó nkè bεè parkè ke dò bε í da yà. **11** A né mè ntu n kɔte kóò nàké a kéróomè. **12** Kè n yìté kè ti Yiè nKuyie nYaá nda tùóté bá n yí yé mù da kòtenè kè, kòò kpààtì kòtení ke da mònté ò yóó n kuɔmu. M me ndému ti Yiè nKuyie nnè m bíkembéntì. **13** Okótì bε í da nàké Sesabεedi do kɔù Kuyie mpānáañtì náamłbè kè n dòòraà? Mii do sɔnnε Kuyie mpānáañtì náamłbè tekòùt̄ (100)

ké bè toté yetírè yèdéè, ké bè sònné titadéntì tìdétì mieké, kuu nsipísìnùmmù kutekù sipísìnùmmù, ké mbè duò mmudiì nè menié. ¹⁴ A né mè ntu n kate kóò nàké a kéróomè, n yóó kate kòo n kuómu.

¹⁵ Ké Edii bái nké dò: Ti Yiè nKuyie Mpakedaa bomu kè n tu ku kóo tõntì. N kórimu yie nké bo bénké m máà Akabu.

Edii nè Akabu bè màútémè

¹⁶ Memmè kè Abudiasi kate kéconè Akabu ke tì nhò nàké, kè Akabuu kate Edii borè. ¹⁷ Ó yà dìi mànnì Edii kóò nàké ke dò: N da yàmu! Fó nwèè te kè meyei ndo Isidayeeeribé.

¹⁸ Ké Edii ò tènné ke dò: Míí í te kè meyei ndo Isidayeeeribé, fó nnè a cíetè kòbè díi te, ke yé di yetémè ti Yiè nKuyie, kàa feu iwúñ yebokè Baadibé. ¹⁹ A né kate kénáké Isidayeeeribé bémou kè di kótení m borè Kadimeedi tárì ūnké, kénneínèní Baadi kó bëpääbè sikousinàà nè sipísìnùmmù (450), nè Asedaa kòbè sikousinàà (400) bëè yo nSesabéedi borè.

Bè fiémè iwúñ Kadimeedi

²⁰ Ké Akabuu tíí nyIsidayeeeribé bémou nè Baadi kó bëpääbè Kadimeedi tárì ūnké. ²¹ Ké Edii kotoo bë borè ke bái nké dò: Dè yó nkááké de kë di yóú di bo ncaatimè tipiitì tìdétì? Ké ti Yiè nKuyie nkuù tu, túnneñè ku! Ké Baadi weè me ntu, túnneñè we!

Bá bë í nhò tènné tìmatì. ²² Ké Edii baà nkpaá sáké o náañti kékéi nké dò: Mí nwèè nàá nti Yiè nKuyie mpääñáañti n kpaá m máà ndi, díndi Baadi kó bëpääbè kë di bo sikousinàà nè sipísìnùmmù (450). ²³ Ti duónnè yenaadaké yèdéè, kë dí deite di kpéri dímáà, kë dí dí kùo kékéké kedaá nyideí ūnké, di mè

mbáá ãnné muhãá. Kè n kùo n kpéri kékéké kedaá nyideí ũnkè m mè mbáá ãnné muhãá. ²⁴ Kè dí yú di kó dibòò Baadi kè n yú ti Yiè nKuyie. Kè Baadi duønní muhãá nweè tu. Kè ti Yiè nKuyie nkuù mè nduønní muhãá nkuù tu.

Kè bëe yie mbemou ke dò: Dè wènni. ²⁵ Kè Edii náké Baadi kó bëpääbè ke dò: Keténè kétääté di kó dinaadaà ke yé dí sümè, dí yú Baadi, di mè mbáá ãnné muhãá.

²⁶ Kè bëe túóté dinaadaà kékua kédòò kedeè, kényu bë bòò Baadi ke tú: Baadi keè ti da yumè! Kè bë nyu dikünweñni kè diyiè yàa cónnéne yeyo. Bè í nkèè tìmatì yoo bëe yà meténnímè mamè, kè bë nhau ke ninku diwüñtònni iikè. ²⁷ Diyìè còrmú dìì mònni yeyo kè Edii ndó ké bë daá ke dò: Yúnè mediè! Baadi mè ntumè nKuyie nku, ò bo ntoti o yèmmè mmè, yoo o nòutè í feí, bá ò mbo kupòòkù, yoo ò yè nkè duó, yúnè we mediè nkòò ente!

²⁸ Kè bëe wekii mediè nkényóúnè bemáà yese nè yekpää nkè mèyñ nyìè, kéndònnè bë do mòkemè dë kó memantímè. ²⁹ Diyìè tñnté dìì mònni kè bëe íté ihúu kè kutoweku ndáátí ke yàa tuøkenè kuyuoku bë ɔɔ fíé dìì mònni iwüñ, bë mè nyí nkèè tìmatì yoo meténnímè mamè yoo bëe yà mècannimè mamè.

³⁰ De mònni kè Edii bë náké ke dò: Tóónnenní m borè! Kè bëe tóónní bemou o borè, kòò wëte kétñnté ti Yiè nKuyie nkó diwüñtònni dìì do pònté, ³¹ kedeè kétuóté yetárè tepíítè nè yèdée kè yè mbo Sakøbu bí do mamè. Ti Yiè nKuyie ndo náké wè ke dò: Di mmònni bë yó nda yu ke tú Isidayeeri nwe. ³² Mèmme Edii maámè diwüñtònni nè yetárè

ti Yiè nKuyie nkpéí, kékéú difòtìrì kékíté, kàa bo dè cù́d menie mmè mbo dítìrì sipísítãati. ³³ Kòo daá nyideí kékoo o nààfè, kékéké kénóó nyi ìnkè. ³⁴ Kè dò: Píennè menie nsicee sìnàà kè bëe sì píe. Kòo dò: Cóúnnè ideí nè fénààfè de ìnkè. Kè bëe cóú. Kòò dò: Yíénè kuce medérímè.

Kè bëe yíé. Koò dò: Yíénè kuce metãámmè.

Kè bëe yíé. ³⁵ Kè menie mpõnté diwúñtònnì, képíé ndifòtìrì bë keú dì ke fité.

³⁶ Dè tùàkè dìù mònnì bë õõ fié dè kuyuoku iwúñ kè Edii Kuyie mpãänáaňtì náaňtò tóónko bë borè kékéi nke dò: Ti Yiè nKuyie nhAbarahammu nè Isaki nè Sakəbu bë do tū nkù, døà yíé nkè benítìbèe banté a túmè ti Yiè nKuyie nyIsidayeecribe tū nkù, kè ñ tu a kóó tõntì, kè fɔ́ò n náké kè ñ dòò m mè ndòòmè. ³⁷ Ti Yiè nKuyie ndøà n yëmmè, døà n yëmmè! Kè benítìbèe banté fɔ́ò tumè ti Yiè nKuyie nkè ceeri benítìbè yëmmè, kè mè wíetiní a bíékè.

³⁸ Kè ti Yiè nKuyie ncùúnní muhää nkè mìuú cójuté fénààfè nè ideí késüñttoo menie mmèè bo difòtìrì mieke. ³⁹ Kè benítìbè bémou yà dèè dòò kedo késinnóó ketenkè kékéi nke dò: Ti Yiè nKuyie nkuù tu Kuyie! Ti Yiè nKuyie nkuù tu Kuyie! ⁴⁰ Kè Edii béi nke dò: Pínnènní dibøà Baadi kó bępääbè, di báá yie nkòò mòù coké bá òmáà.

Kè bëe bë pínní kòò bë kòtenè Kisõõ kó mborè ké bë fié.

Fetaafè wëte ke nimè

⁴¹ Mëmme kè Edii náké Akabu ke dò: Kòte kédi kéké, n kèèmu fetaafè kuòmmè.

⁴² Kè Akabu nkòri ke bo di kéké. Kè Edii íté kéké Kadimëedi tãrì yómmè kénsñ nkòò yuu soké o nùù

nsàku. ⁴³ Kòò náké o kóo tõntì ke dò: Íté kédekoo kékénté dàmèèrì bíékè.

Kòò dekoo kékénté ke dò: N yí yà dèmarè bá sámþpó.

Kè Edii ò náké ke dò: Nwíëti ke dò kuce mèyiekè. ⁴⁴ Kuce meyiémmè mònnì kòò tõntì wëténí kóò náké ke dò: N yàmu diwetirì dàmèèrì bíékè kè dì mènnè tènòùtè kó mepékùmè. Kè Edii dò: Dekoo kénáké Akabu kòò cátinné o sëñ tenaasãntè kécúté fetaafè yàà bo ò pí.

⁴⁵ Kè dè nyóó yíé kè yewetèe ãnné, kè keñkèe sôute, kè kuyaakùu fuute kè fetaafèe ni mediè. Kè Akabuu deke o naasãntè kénkùnti Sisedeedi. ⁴⁶ Kè ti Yiè nKuyie nkò muwérímúu cúténí Edii ìnkè, kòò boú o naàkònfè kécoké keniiténè Akabu kétuøke Sisedeedi.

19

Edii cokémè kékotè Odebu tari

¹ Kè Akabuu náké Sesabeesdi Edii dòò dèè kó dimàà, nè ò fiémè Baadi pääbè bëmou. ² Mèmìmè kè Sesabeesdi tò nkè bëè náké Edii ke dò: Sesabeesdi tu kè dè nqa kâáké mië nkòò í da kùo a kùo mèè botí Baadi pääbè o bøkèe ò dòò yè dómè! ³ Kè Edii tì kèè kè kufjwaá nhò pí nkòò coké. Ò tûøkè dìù mònnì Beerisebaa Sudaa tempë mmieke ke de nyóú o kóo tõntì, ⁴ kéntüñ ke centì dikpàà miëke kétuøkoo mutie mamù také kékaroо këbeke Kuyie mmuküñ nkè dò: Dè ñ tontému! N Yiè nKuyie túóté n wënnì, n yí wenni ke pëëté n yembè.

⁵ Mèmìmè kòò duó, kè munondømmúu ò pí kòò yë nkéduó. Kè ti Yiè nKuyie ntõnnì marìi kòtení kóò bàùtè ke dò: Íté këdi!

6 Kòo íté kewénté kénso nkupémpenku duó o yuu do bo kùù píkù, kè menie nyíkú nè didénnì, kòo kù tòóté kécááké, kéyà menie nkewëte keduá. **7** Kè ti Yiè nKuyie ntönnì wëtení kuce medérímè kóò båùtè ke dò: Íté kedi! A ce kpaá détirìmu mediè.

8 Kòo íté kedi kéké, kè de kó tidiitìi ò duá mmuwërimú kòo ncentì ke dò iyie nsipísìnàà, dëyènnè sipísìnàà ke yàa tuokènè ti Yiè nKuyie ntari Odëbu.

Ti Yiè nKuyie mbenkemè kumáà Edii

9 Kè Edii tuokoo Odëbu tari kéta kutadènkù ke bo yié nkè ti Yiè nKuyie nhò bëinnè ke dò: Edii a dò ba dié?

10 Kòo kù tènné ke dò: N kòntì yaumu fô nti Yiè nKuyie Mpakedaa a kpéí nkè dè ñ yóù Isidayeëribé dootóomè a bë dòònè mèè taummè, ke pùo nha wüñtòrè, ke kùa a pääñáañtì náamùbè kè n kpaá m màà kè bë dò kéké n kuø. **11** Kè ti Yiè nKuyie ndò: Yënní kécómmú ditari ñinkè n yìlkè, n yóó pëëtému.

Mëmìme kuyaakù diekü iténimè kénfuutí ti Yiè nKuyie nyìlkè kè yetarè yaú, kè yepèrè pùò. Ti Yiè nKuyie me nyí bo de mieke. De kó difònkúò kè ketenkèe aá, Kuyie mme nyí mbo de mieke. **12** De kó difònkúò kè muhãá ncóúté, ti Yiè nKuyie me nyí mbo mu mieke. De kó difònkúò kè muyaa nyøòmmù mamùu tuòkení. **13** Edii mù këè dìi mònnì kékâá nho yaàbòrì o iìlkè, kéyènní kéncoommú kutadènkù bòrì, kè ti Yiè nKuyie nhò bëinnè ke dò: Edii a dò ba dié?

14 Kòo kù tènné ke dò: N kòntì yaumu fô nti Yiè nKuyie Mpakedaa a kpéí nkè dè ñ yóù Isidayeëribé dootóomè a bë dòònè mèè taummè, ke pùo nha

wūñtòrè, ke kùo a pāñnáañti náamàbè kè ñ kpaá m máà, kè bè dó ké n kuø.

15 Kè ti Yiè nKuyie nhò nàké ke dò: Wëte kétünne kuce kùù yìènè dikpáà kе kɔri Damaasi. Kàa tùòkoo a pí nhAsayeeedi tikpàti kòò mbaké Sidii. **16** Kàa cóú mmekùù nNimmusi bire Seuu kóò pí ntikpàti kòò mbaké Isidayeeeribè. Kàa pí nSafati Abédi-Méodaa kou bire Edisee, kòò cœuté a fòtìrì kéntú m pāñnáañti náañtò. **17** Kè wèè yenténè Asayeeedi siè Seuu ò kùo, kè wèè yenténè Seuu kpéri Edisee ò kùo. **18** N soómmu Isidayeeeribè mieké benítibè sikoupísìyiekè (7000) bëè í niñkú dibòò Baadi tenkaanitè iikè ke tè dòu nkè tè waare.

Edii tātémè Edisee kòò bo ssooté o tɔmmú

19 Kè Edii kɔte kéyà Satati bire Edisee késɔ nhò dùòñè inààke idéi deì titñnti tepíítè nè tìdétì kòò ta kutɔnkù tepíítè nè kudéríkù kpeyi, kè Edii dáté o yaàbòrì ké dì dootóo o ïnkè. **20** Kè Edisee yóu o nààke kécoké tünne Edii, kóò nàké ke dò: Yóu kè n kɔte kécau n cice nè n yɔ kewétení ke da tünne. Kè Edii ò tèñné ke dò: Kɔte ke né nyé n da dòò dè.

21 Kè Edisee kɔte kétúóté inààke ò do duòñè ì, ké i fèúté ti Yiè nKuyie nkétúóté kudòú ì do bukú kù kétɔtinne ké ì bëóné, keduó nho kɔbe kè bëe cááké. Kòò íté kétünne Edii kéntú o kóo tɔnti.

20

Sidii kóo kpààtì pimè Sammarii

1 Kè Sidii kóo kpààtì Benni-Adadii tíí mbehãapòmbè bëmøu, kè bekpààtìbè sipísítäati nè bëdébè nhò bonè nè siséñ nè sikpàrànaaséñ kè bëe kɔte képi Sammarii kóo do. **2** Kòò tɔ nkè bëe náké

Akabu Isidayeeeribè kóo kpààtì diheì miéké ke dò:
3 Benni-Adadi tu weè te a mâtì péítì nè a sɔɔ, nè a pobè nè a nitidabí sààyì. **4** Kè Isidayeeeribè kóo kpààtì ò tènné ke dò: Okpààtì n yiemmu a béis ntì, fɔɔ n te nè n kpere demou. **5** Kè bë do tɔnní bëë yíé wëtení Isidayeeeribè kóo kpààtì borè kòò náké ke dò: Benni-Adadi tu, ò do yë nhá ò duó nha mâtì péítì ntì nè a sɔɔ nnè a pobè nè a bí. **6** Dè naa bo nkáákké mié nkòò tɔnní o tɔmbè kë bëë ta a cíëtè nè a tɔmbè kpesi, kékuti, kétúóté a yèmmè naatinè dè.

7 Kè Isidayeeeribè kóo kpààtì tíí nho èì kó békotíbè, ké bë náké ke dò: Banténè ke dò nhonìtì yie nni ndónè meyei mme, ò m beke m pobè nè m bí, timátì péítì nè mesoo m me nyí yete.

8 Kòò èì kó békotíbè ò náké ke dò: Ntì bùútí! A báá tì yie.

9 Kòò náké Benni-Adadi kó yëtɔrè ke dò: Kotenè kénáké okpààtì ke tú: N yë nhò m beke tì mëketimè m bo tì dòò, tiì ntii m báá na ké tì dòò.

Kè bëë kóte ké tì nhò náké. **10** Mëmìmè kë Benni Adadii tɔ nkè bëë ò náké ke dò: Benni-Adadi tu: Kòò pòn-te Sammarii, kòò tää nsànnè bëë ò neinè bë bo pikúmè bá wè dinacekutiri o békëe ò dòò yë dómè.

11 Kè Isidayeeeribè kóo kpààtì bë náké ke dò: Kotenè kòò náké ke dò: Bë sɔɔ í nkɔti ke euti.

12 Benni-Adadi tì kèè dùì mònnì ke sɔɔ mbè kàri bë touti ke yɔɔ mmënaà nwenwe nè bekpààtìbè bëë do ò bonè. Kòò péi nho ããpòmbè ke dò: Bá wè wèe kóte o cónnì! Mëmìmè kë bëë cómmú kewetínné diheì.

Isidayeeeribè namè Benni-Adadi

13 Mëmìmè kë Kuyie mpäänáaňtì náaňtò mɔùu kotení Isidayeeeribè kóo kpààtì Akabu borè, kòò náké

ke dò: A wúó nkunitisükù kuu naà? Ti Yiè nKuyie ntu kù bè nda duómmu kè dè bo yie kàa banté ke do nkù tú ti Yiè nKuyie.

¹⁴ Kè Akabu dò: Nè we mborè nde kù yóó bè nti duómmè? Kè Kuyie mpãänáaàntì náaàntò dò: Ti Yiè nKuyie ntu bèè baké itempë nnè be kó behääpòmbè borè nde. Kè Akabu dò: We nyóó keté mudoò? Kè Kuyie mpãänáaàntì náaàntò dò: Fá nwe.

¹⁵ Kè Akabuu kaa mbèè baké itempë nnè be kó behääpòmbè kè bè mbo sikɔusìdé nè sipísìtäati nè bëdëbè (232). De kó difñnkúò kékaa mbeħääpòmbè nè Isidayeeeribé bëmou kè bè mbo sikɔupísìyieké (7000). ¹⁶ Kè bèè yènní ke bo bè do, ke sô ndiyiè còrmú yeyo, kòo kpààtì Benni-Adadi nè o kòbè bekpààtibè sipísìtäati nè bëdëbè bèè do ò bonè kè bè kàri be touti mieke ke yô mmenaà nke muò. ¹⁷ Bèè ni itempë nnè be kó behääpòmbè bëè do niitè kéyènní. Kè bèè tô nkè bèè náké Benni-Adadi ke dò: Benítibè yènní Sammarii. ¹⁸ Kòo dò: Kè bè yènní ke dò ti narikemu dí bè pí ndi báá bè kùo, kè bè me ndó mudoò mmu di bè pí ndi báá bè kùo.

¹⁹ Bèè baké itempë mbè kó besámþpbè, bëè do keté kéyènní ke behääpòmbè sòmbe mbè tû. ²⁰ Bá wè kòo poté o dootitòù kè bèè coké kè Isidayeeeribee bë bëti, kè bë koo kpààtì Benni-Adadii deke o sàntè kécoké. ²¹ Kè Isidayeeeribé koo kpààtì yènní kétuóté sisëñ nè sikpàrìnaasëñ kéauté Sidii koo kpààtì mediè.

Akabu wëte ke namè Sidii koo kpààtì

²² Memìme ti Yiè nKuyie mpãänáaàntì náaàntò kòtemè Isidayeeeribé koo kpààtì borè koo náké ke dò: A kòntì báá yärike, daate kéyà a yóó dòòmè, dibenni yó nfitiní ke Sidii koo kpààtì wëte ke da domu.

²³ Kè Sidii kɔbɛe náké bɛ kóo kpààtì ke dò: Akabu nè o kɔbe bɛ Yiè nKuyie ntu yetārè kɔku nku, dèè te kè bè ti na, ti bè do kubiriku ti yóó bè namu. ²⁴ Nte a dò nkédoòmè: A denne bɛkpààtibè kétúóté bɛè ni itempẽ nkéconné bɛ fɔtè, ²⁵ kérímmú bɛhããpòmbè kè bè nsñ ke mànnè a do məke bè, nè siséñ nè sikpàrànaaséñ kè tí bè do kubiriku ti yóó bè namu.

Kòo yie mbe kpèti. ²⁶ Mɛmìmè kè dibenni nfitiní kè Benni-Adadii tíí nSidii kɔbe, kè bɛè kɔtè Afeki ke bo do Isidayeeeribe mudoo. ²⁷ Kè Isidayeeeribee tíí mbetobè kewaá ntidiitì kénkɔri ke bo dokénè Sidii kɔbe, kétuɔkoo kékátté bɛ iilkè, kénkari ke mànnè tibɔcènti sámþóti tìdétì. Kè Sidii kɔbe pité kेतenkè kɛmɔu. ²⁸ Kè ti Yiè nKuyie mpääñáañtì náañtòo náké Isidayeeeribe kóo kpààtì ke dò: ti Yiè nKuyie ntu Sidii kɔbe mè mbéimmè ke yé nkù tu yetārè kɔku nku kè ku í bo kubiriku, kù ãnné de kó ditññi dimɔu a nɔu miɛkè nke. Kè dè bo yie nkàa banté ke do nkù tu ti Yiè nKuyie. ²⁹ Kè bè nkari ke wetí betobè ke dò yewe yéyiekè. De kó difɔnkúò kè mudoo keté kè Isidayeeeribee kuɔ Sidii kó bɛhããpòmbè, tekɔupíkòùpíítè (100000) diyiè dìmáà. ³⁰ Kè bɛsɔmbè bɛè do kpaá fòù kè bɛè coké kétá Afeki εì kè kuduotíi donní ké bè yàkè.

Akabu coommè Sidii kɔbe kóo kpààtì

Bè do bo sikɔupípísldé nè sikɔupísìyiekè (27000) ndi. Dè do sɔ mBenni-Adadi cokému ke ta dihɛi tecíètè matè ke sɔri kufãã mmiɛkè. ³¹ Kòo kɔbɛe ò náké ke dò: Ti kèè kè bè tu Isidayeeeribe kó bɛkpààtibè màke bɛnítibè kó mesémmè mmɛ. Ti yóó yi tifòòtɔntì nti kémpí nti yø kékɔte kóò yà, kè dè naati ò da yóú kàa nfòù.

32 Mεmìmε kè bèε yi tifòàtòntì, kémpí mbε yø, kékøte Isidayeeeribe kóo kpààtì borè kóò nàké ke dò: A kóo tõntì Benni-Adadi weè tu á yóu kòò nfòù. Kòò bè tènné ke dò: Ò kpaá fòùmaà? Ò tu n tebite ntε.

33 Kè bèε banté o yèmmè képoo nhò yímù ke dò: Benni-Adadi tu a tebitε ntε. Kè Akabu dò: Køtenè kóò yuní! Kè Benni-Adadii tuøkení kòò ò dèe nho kpàrìnaasãntè ìnkè. **34** Kè Benni-Adadii ò nàké ke dò: M bo da tènné n cice do fiètenè yèè eke a cice, kàa dòò yεkààtè Damaasi kéndònnè n cice dòòmè Sammarii. Kè Akabu dò: N yóó da fñinkomu, ti né dò nkédaò metaummè mme.

Mεmìmε Akabu ò dòònèmè metaummè kóò fñinko.

Kuyie mpääñáañtì nääñtò məù nàkémè Akabu ò dòò dè í wennimè

35 Kè ti Yiè nKuyie nnáké ku pääñáañtì nääamìbè mieke òmoù ke dò wèe náké otøù kòò ò poté. Kòò ò nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu á m poté! Kòò népoo yetε, ò í nhò poté. **36** Kòò ò nàké ke dò: A í mè nyiemmè ti Yiè nKuyie nda nàké tì, dicìricìrì bo da kuø.

Kòò ítóó kéconè dicìricìrì kè dìi ò pí nkékuø. **37** Kè ti Yiè nKuyie mpääñáañtì nääñtò køte kéyà otøù ke dò: M poté! Kòò ò poté kóò kòùte. **38** Kòò køte kémbaraa okpààtì kucε. Ó do boú kuyààkù nku o ìikè, dè í ndò nhokpààtì bo na kóò banté. **39** Kòò kpààtì mpënké, kòò kuónko ke dò: Okpààtì! Mí nhà kóo tõntì n do bo mudoò mieke nke, kòò məùu yènní fekpàrìnafe mieke ke tø onítì ke wè nni nduó nke yë nní nhò bàa, kè ñ yóu kòò coké, mí nwe bè yóó kuømè, kè mεè døke n yetí medítibii nsikøupísítäati

(3000). ⁴⁰ Okpààtì mí nha kóo tõntì n nòùtè í nfeí, kòo coké. Kòo kpààtì dò: A bekénè amáà ndi.

⁴¹ Kòo deite kuyààkù kùù do boú o iìkè. Kè Isidayeεribé kóo kpààtì banté ti Yiè nKuyie mpãänáańtì náamàbè kóo mòù nwe mè. ⁴² Kòo náké okpààtì ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu, a mè nyóumè onítì kù do yë mbèe kuø wè. Fɔ́d yóó cómmú o fòtìrì, kàa nítibèe cómmú o kəbe fòtìrì.

⁴³ Kè Isidayeεribé kóo kpààtì iìkèe sɔuté, kòo kò nho ciε Sammarii nè kəmiékε.

21

Nabəti yetəmè ò bo duómmè o paku Akabu

¹ Nte tìì do dòjì dè kó difɔñkúò: Sisédéedi εì kou mòù weè do bo kòo yètìrì tu Nabəti, kòo paku tókénè Sammarii kóo kpààtì Akabu cíetè. ² Diyìè marì kè Akabuu ò náké ke dò: N duó nha paku kè n dòò mupérímù kù me ntókénémè n cíetè, m bo da duó nkupaku tekù kùù kù pëëté, kàa me ndó n kù donté.

³ Kè Nabətii náké Akabu ke dò: Ti Yiè nKuyie mbáá yie nkè n da duó n yembè tenkè ti Yiè nKuyie mbè duó nkè.

⁴ Mèmìmè kè Akabu iìkè sɔuté kòo íté nè kəmiékε Nabəti ò náké tìì náańtì kpéí nkè tú ò í yóó ò duó nho yembè kó kətenkè ti Yiè nKuyie mbè duó nkè. Nè dè kpéí nkòò nduó ke címmu o iìkè o dòù ũnkè kényeté mudiì. ⁵ Kòo pokù Sesabéedii o beke ke dò: A yèmmè cààrènè ba? Dè dòmmè kàa yetε mudiì? ⁶ Kòo ò tèńné ke dò: M béinnè Nabəti nwe Sisédéedi εì kou ke tú ò n fíténè o paku, kòo me ndó nhò cèëtε kutekù. Kòo yetε ke tú ò í yóó n duó nho paku.

7 Kòo pokù dò: Kè fôô baa tú Isidayeeribé kóo kpààtàà? Íté kédi! Cátinne a yèmmè, mí n yóó kù nda duómmu.

8 Mèmme kè Sesabeesdi wári yepáte nè okpààti yètìrì kékú okpààti kó meçannimè, ké yè duó ndihéì kó bekótibè nè muwérímú yembè bëè bo Nabøti bo dìì eì. **9** Ò do wári tì de kó yepáte miéké tì tu: Dóúnnè mmenùboúmmè kó diyiè, kè dì tûòké di kanne Nabøti de iìkké, **10** kékanne benitiyonkubé o iìkké bëè yóó yí ò sââ nti Yiè nKuyie nku nè okpààti, kè dí ò dènnè ditowaà kóò bùótí yetárè kékoo.

11 Kè Nabøti eì kó bekótibè nè muwérímú yembè kè bëè døà Sesabeesdi bë wári yèè páte yé mmù. **12** Kè bëè døú mmenùboúmmè kó diyiè kè dìì tuòké kè bëè kanne Nabøti ditinni iìkké. **13** Kè benitiyonkubé bëdëbëè kari kóò wetínné ke bëi nkë dò: Nabøti sââ nti Yiè nKuyie nku nè okpààti.

Mèmme kè bëè ò dènnè dihéì kóò bùótí yetárè kékoo. **14** Kè bëè deè kétò nkë bëè náké Sesabeesdi ke dò: Ti bùótímu Nabøti yetárè ke kùo. **15** Sesabeesdi kè è dìì mònñi Nabøti kumè kénáké Akabu ke dò: Íté kétúóté Nabøti Sisedeesdi kou paku ò do yé nhò í yóó da fíténè kù. Ò kumu, ò ténké í kpaá fòù.

16 Kè Akabuu tì kè è kété kékoté Nabøti Sisedeesdi kou paku borè ke bo kù tûóté kétieké.

Kuyie nkpannèmè Akabu nè Sesabeesdi

17 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Edii Tisibiti eì kou ke dò: **18** Íté kékoté Sammarii kékà Isidayeeribé kóo kpààti Akabu, kòo bo Nabøti paku miéké, ò kòtè ke bo kù tûótému kétieké. **19** Kòtè kóò náké ke dò: N tú ò kùo onítì ke dèè ke tóú o paku yáàba? Né de kpéí

mmí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke tú simoó dié dè Naboti yñ nsì yóó dè ndié o kõmè. Kè Edii kõte kéyà Akabu.

20 Kè Akabu dò: Edii n dootitòù a wëte ke m pímmaà? Kè Edii dò: Eë, n da pímmu kényé a dòòmè ti Yiè nKuyie nyí dó dè ke sònnè. **21** Kuyie ntu kù yóó duó nkè meyei mmee dá tuãkení, kù yóó káútému a kó kubotí. A cíetè miéké òmøù í yóó nkpaá, onitidòù yoo kudaakù yoo wèè te omáà. **22** Kù yóó dò a cíetè kù dòò mèmmme Nebati birè Sedoboammu kpètè nè Aiya bire Basaa ke yé a tannémè Isidayeëribé meyei mmiéké ke íi ti Yiè nKuyie mmiéké. **23** Kè ti Yiè nKuyie n náké tì yóó tuãkení Sesabéedi ke dò: Simoó siì yóó cááké Sesabéedi kupaku bë tú ku Sisedéedi ku miéké. **24** Akabu cíetè kou wèè bo ku dihéì miéké simoó siì yóó ò càáké, kè wèè kú dikpáà tinòti ò cò.

25 Ómoù í bo wèè duó nhomáà meyei ndòòrìmù Akabu témè ke dòori ti Yiè nKuyie nyí dó dè ke sòri. O pokù Sesabéedi weè do ñ ñ duó nkòò mè dòò. **26** Kòò dòò isòké dihéì ò fiémè yebokè Amériibé do dòòrìmè, kè ti Yiè nKuyie mbè bëti ke kànnè Isidayeëribé.

Akabu bantémè o yei nke cèète

27 Mèmìmè kè Akabuu keè de kó tináaàntì kékëté o yaàbòrì kédáátí kufòòtònkù máà, kéboú dinùù, kéndòunè de kó kufòòtònkù, kòò ité wèè bánné kénkérí meyoòmmè. **28** Mèmìmè kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Edii Tisibiti eì kou ke dò: **29** A yà Akabu kékùnnemè omáà n yìlkàà? Ò mè n kékùnnemè omáà n yìlkè, n téñke báá yóú kè meyei ntuãkení o kó

dimònnì, o bire kó dimònnì ndi n yóó yóumè kè meyei ntuokeni o cîëtè.

22

Mudoò wète ke ãnnémè Sidii kòbe nè Isidayeeeribe be cuokè
(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 18:1-3)

¹ Kè dè dò yebie nyetäati bá mudoò í bo Sidii kòbe nè Isidayeeeribe be cuokè. ² Dibenni tânnì mieke kè Sudaa kòbe kóo kpààtì Sosafatii kôte kékà Isidayeeeribe kóo kpààtì. ³ Kè Isidayeeeribe kóo kpààtìi náké o kó bêhääpòmbè ke dò: Di yému ke dò ntí te Damoti èì dìi bo Kadaadi tempè. Ti pî mba? Ti bo kôtemè ké dì fiètenè Sidii kòbe kóo kpààtì. ⁴ Kè bëe beke Sosafati ke dò: A bo n neinè kè tí kôte Damoti èì Kadaadi tempè ndikpànnàà? Kè Sosafatii ò tènné ke dò: Ti yóó neimu, ti dò nhonìti omáà ndi n nìtibè nè a kòbe, n kó sisëi nè a kpesi.

Kuyie mpäänáaùtì náamìbè soutémè Akabu
(Wénté 2 Bekpààtìbè tõmmú 18:4-11)

⁵ De mònnì kè Sosafatii náké Isidayeeeribe kóo kpààtì ke dò: N da báámmu keté këbeé nti Yiè nKuyie nkékà.

⁶ Kè Isidayeeeribe kóo kpààtìi tíí nti Yiè nKuyie mpäänáaùtì náamìbè kè bë mbo sikousìnàà (400), kòo bë beke ke dò: N kôte këdo Damoti diheì dìi bo Kadaadi tempè mmudoòà, yáà n yóó? Kè bëe ò tènné ke dò: Kôte kë ti Yiè nKuyie nyóó bë ãnnému a nou mieke.

⁷ Kè Sosafatii beke ke dò: Ti Yiè nKuyie mpäänáaùtì náaùtò mœù í kpaá ti bo na kékôte wèè borè këbeé nKuyie nti dó tàà? ⁸ Kè Isidayeeeribe

kóo kpààtì tènné Sosafati ke dò: Kuyie nkóo nìti kpáámu ti bo na kékoté wèè borè kébeeé nti Yiè nKuyie nti dó tì, m me nyí dó o kpèti nh õõ í nhò beé ntìmatì kòò n náké tisààtì, ò õ n náké tiyèiti nti. Imida bire Misee nwe.

Kè Sosafati dò: Okpààtì bá nnáá mmemme.

9 Kòò kpààtì yú bè fòntè wè kòò tu tèkpààtìcítè kóo kótì kóo náké ke dò: Kòte mècää nkéyúní Imida bire Misee.

10 Isidayeeeribe kóo kpààtì nè Sudaa kòbe kou kè be nkari bédé be kpààtìkàrè ìnkè kédáatí yekpààtìyaàbòrè diye, ke kari Sammarii èì kó dibòrì borè ditíinkari, kè Kuyie mpäännáaàntì náamìbè bémou náá mbe päännáaàntì be iìkè. **11** Kè Kenaana bire Sedesia duó nkè bè ò má timátì matì kè tì dò nyeyìè, kòò bái nke dò: Ti Yiè nKuyie ntu nè yè nyiyè nyé a yó nkümmùmè Sidii kòbe ke yàa bè dèènè.

12 Ti Yiè nKuyie mpäännáaàntì náamìbè bémou kè bè ti nnáá nke tú: Kòte Damatí èì dìì bo Kadaadi tempè, a yóó di namu, ti Yiè nKuyie nyóó di ãnnému a nou mieke.

Kuyie mpäännáaàntì náaàntò Misee nákémè Akabu ò yóó yííkémè

13 Mèmìme bè tò nwè kòò bo yúní Misee kòò kòte kóo náké ke dò: Ti Yiè nKuyie mpäännáaàntì náamìbè bémou bè wë ndinùù ndí ke náá ntìmatì máà okpààtì, a tünne be kpèti kóo náké weè yóó namè.

14 Kè Misee ò tènné ke dò: Ti Yiè nKuyie mbomu, kè kù n náké tì n yóó ti mbéi!

15 Ò tòòkè dìì mònnì okpààtì borè kòò ò beke ke dò: Misee, n kòte kédò Damatí èì dìì bo Kadaadi tempè

mmudoòà, yáà n yóu? Kòo dò: Kòte a yóó bè namu, ti Yiè nKuyie nyóó bè ãnnému a nou mièke.

16 Kòo kpààtìi ò náké ke dò: Nè yíe ndóke nda báámmè ke tú á n náké timómmonti ti Yiè nKuyie nda náké tì.

17 De mònnì ndi Misee béimmè ke dò: N yàmu Isidayeeribè bémou ciétémè yetärè ìnkè ke dònnè tipièti tì kpa ocënti. Kè ti Yiè nKuyie mbéi nkè dò bè téñke í mòke wèè bè ni, bá wè wèè kò nho cíètè nè kunaatí.

18 Kè Isidayeeribè kóo kpààtìi náké Sosafati ke dò: N do í da náké ke n dò ò ɔɔ í nni mpäǟ tìmatì ke tì ntú tisààtì n kpéináà? Ò ɔ n náké tì timou baà ɔ ntú tiyeiti nti.

19 Kè Misee sòoté o náaàntì kékéi nkè dò: Okpààtì kénté kékéè ti Yiè nKuyie ntu mù: N yàmu ti Yiè nKuyie nkè kù kàri ku kpààtìkàri kè keínkè kó békperibè còrmú, biè nho bakù yoú bëtobè kucànnku. **20** Kè ti Yiè nKuyie ndò: We mbo kòte késouté Akabu kòò kòte kédò Damoti èì dìì bo Kadaadi tempë nkè bëe ò na? Kè yie ndò muu nkòò tòù dò mutëmù. **21** De mònnì kè bëe kperibè kóò mòù còrmú ti Yiè nKuyie nyìlkè kékéi nkè dò: Mí m bo kòte kóò souté. Kè ti Yiè nKuyie nhò beke ke dò: A yóó yíme? **22** Kòò dò: M bo naá mmeyáàbísíyèmmè kéta a pâanáaàntì náamàbè bémou nò mièke. Kè ti Yiè nKuyie ndò: A yóó namu, kòte kóò souté, kòte kédò mëmme. **23** Ti Yiè nKuyie nkuù ãnné mëyáàbísíyèmmè ku pâanáaàntì náamàbè nò mièke bëe bo a borè, kù tû ndó ke da dòò mëyéi mmè.

24 Dε mònnì kè Kenaana bire Sedesia tóónko Misee borè kóò bënte ke dò: Ḍnké bíékè nkè ti Yiè nKuyie nkó muyáá nyémè m borè ke da bëinnè?

25 Kè Misee dò: A yóó dè yàmu a bo ntati dìì yiè sicéí ke sɔoti ke wanti a bo sɔri dè.

26 Kè Isidayeereibε kóó kpààtì dò: Pínnè Misee, kédúó nhAmoo wèè do tú dè kó diheì kóò kùmàndáà nè okpààtì kóó dapàà nSoasi, **27** ké bè nàké ke dò: Okpààtì tu di kpetínné de kóó nìti ké nhò duò mpééé sámþpó nè menie nkémbaanè ò bo wëtennímè nè kukðñnaatí.

28 Kè Misee dò: Kàa wëtenní kukðñnaatí nè mii kó dinùù dòke, ti Yiè nKuyie mbéimmè kedeè ke dò: Díndi benítlìbè dimou kénténè n tú mù.

Akabu kumè Damòti εì Kadaadi tempè mmièke (Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 18:28-34)

29 Mèmìme Isidayeereibε kóó kpààtì nè Sudaa kòbε kou kè bëe kòte kedo Damòti εì Kadaadi tempè mmièke mudoò. **30** Kè Isidayeereibε kóó kpààtì náké Sosafati ke dò: N yóó ceete m máà ndi kéta mudoò mièke, kè fɔ nní nhã a kpààtiyààtì.

Mèmìme Isidayeereibε kóó kpààtì cètèmè omáà kéta mudoò mièke. **31** Dè do sɔ nSidii kóó kpààtì nákému o kó behãápòmbè bëè ni bëè deke o kparìnaasẽí ke yí bë bá nwanti behãápòmbè sámþpbè yoo iwéí yembè, bë nwanti Isidayeereibε kóó kpààtì máà ndi. **32** Bëè ni sikpàrìnaasẽí kó bëdèèbè kè bëe yà Sosafati kényé ke tú Isidayeereibε kóó kpààtì nwe, kékétóo o bíékè, kòò kuónnè ti Yiè nKuyie kè kùu ò teennè. **33** Bëè ni sikpàrìnaasẽí kó bëdèèbè kè bëe banté ke dò nyIsidayeereibε kóó kpààtì dòke kóò yóú képëëté.

34 Kòo nìti mòù ntɔ mutāmmù kétāñ cénkoo kémáánè Isidayeeeribe kóo kpààtì, kè kupie ntà dicíncínkònnì mànku dì tuuténe dè ibaatí. Kòo náké wèè piú o kpàrisàntè ke dò: Tünte tesàntè kè tí yε fεkpàrinafe mieke, bè n kòùtemu.

35 Kè mudoò binté de yiè kòo kpààtì mbo o sàntè mieke kè bè ò pí nkécómmúnè ke wetí Sidii kó behääpòmbè. Kè mey় nyìè. Kè dè nyóó yí kuyuoku kòo kú. **36** Diyiè tati dìì mònnì kè bëe píæké dihääpònkarì ke dò: Bá wè wèè kò nho ciε, o èì, **37** okpààtì kumu.

Mèmìme kè bëe ò kòtenè Sammarii kékünné, **38** kékotenè o kpàrisàntè kubinkenkènkù makù Sammarii èì menie nsū dè ke tè òú, kè simáo dié de kó mey় nkè benitipòbè bëe dəuti dəutinè benitidaabè kè bëe wuo, kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti bëimmè.

39 Akabu borime témè ò dòò mèè kó dimàà, ò do maá tèè cíètè ké tè dàri yepápániì nnè yehékè ò maá yèè kó dimàà, dè wàrimu Isidayeeeribe kpààtìbè dòòrímè pátíri mieke. **40** Akabu do ku kòo bire Aasia weè sɔàté o kpàtì.

*Sosafati tumè Sudaa kòbe kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tòmmú 20:31-21:1)*

41 Asaa bire Sosafati do naá nSudaa kòbe kóo kpààtì Akabu Isidayeeeribe kóo kpààtì kpàtì benni naannì mieke nke. **42** Sosafati do məke yεbie nsipísítäati nè yènùmmù ndi kédi tikpàtì, kémbo Sedisademu ke dò yεbie nsipísldé nè yènùmmù. Sidii kóo sapàà Asuba weè do ò peité. **43** Kòo tünne ò cice Asaa kó mεborime wetí weti kéndòori ti Yiè nKuyie ndó dè. **44** Yetòrè yεè máà do kpaá kè

bènìtìbè feu iwūñ kε tuònnè tihúúntì. ⁴⁵ Sosafati nè Isidayeereibè kóo kpààtì kε bèe narike.

⁴⁶ Sosafati kó mεborime tēmè, ò do məke dìì kõmìbùò nè ò doké mùù doò. Dè wàrimu Sudaa kpààtìbè dòòrìmè pátíri miékε. ⁴⁷ Benitipòbè bèè dəuti dəutinè bənitidqabè bèè do sùó nho cice Asaa kó dimònnì, kòo bè dènnne o εì. ⁴⁸ Okpààtì do í bo Edəmmu. ⁴⁹ Kè Sosafati dəò bátóòbè diebè təpíítè Esiyonni-Kebεε kε bè bo nkərì Ofii kε waànní mesoo. De kóo bátóòbè me nyí nná kε bo kəte, kε bèè puo Esiyonni-Kebεε. ⁵⁰ De mànnì kε Akabu bire Aasia náké Sosafati kε dò: Yóu kε n kó bətəmbèe neinè a kəbe kóo bátóòbè, kε Sosafati yetε. ⁵¹ Memìme kε Sosafati kú kε bèè ò kūnné o yààrì Dañiti εì. Kè Yodammuu saaté o kpàtì.

Aasia tumè Isidayeereibè kóo kpààtì

⁵² Kè Akabu bire Aasia naá nyIsidayeereibè kóo kpààtì kémbo Sammarii. Sudaa kəbe kóo kpààtì Sosafati kpàtì benni təpíítè nè diyiénnì ndi ò do naámmè okpààtì, kéntə tikpàtì kε dò yεbie nyèdèè, ⁵³ kédəò ti Yiè nKuyie nyí dó dè kétünné o cice nè o yɔ bè do tū nkùù ce nè Nebati bire Sedeboammu do tū nkù kétanné Isidayeereibè meyei mmiekε. ⁵⁴ Ò do fié iwūñ nyi dibəò Baadi kéninku di iìkè kέyíi nti Yiè nKuyie nyIsidayeereibè tū nkù miékε, o cice do dòòmè.

Bibiri Kuyie Nnáàñtì Pátíri
The Holy Bible in the Ditammari language of Benin
copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 1 Jun 2022

5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16